

LIBRARY

JUL 24 1984

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN
MADISON, WI 53706

VILNIS

 LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXIV Nr. 14

KETVIRTADIENIS. LIEPOS [JULY] 19, 1984

KAINA 25 c.

KASDIEN

**NEPAKANKA PAKEISTI
IŠLENDĄ YLA
JESSE JACKSON
LAIKAS RUOŠTIS**

Demokratų rinkiminės kampanijos dominuojančiu šūkiu yra "Dump Reagan". Vadinasi, rinkėjų balsais Reaganą pašalinti iš Baltųjų rūmų ir jo vieton pasodinti demokratą. Skamba gražiai, bet... Ar pakeitus bonkos kamštį kitu kamščiu niekas bonkoje pasikeičia? Ne.

Jeigu demokratai nori, kad Amerikoje grįžtų sveika vidaus bei užsienio politika, dominuojančiu šūkiu turėtų būti "Salin reagonomika". Be atsisakymo nuo prez. Reagano žalingos šalies politikos, kad ir bus jis pakeistas demokratu, niekas neišsės.

Dėl numušto praėjusį rugsėjo mėnesį lėktuvo, sukėlusio antitarybinę isteriją, yla lenda iš maišo. Britų žurnalas "Defense Attache" atvirai paskelbė, kad lėktuvus TSRS buvo įskridęs šnipinėjimo tikslu. Gynybos sekretorius Caspar Weinberger, žinoma, užginčija.

Kuris jų, žurnalas ar sekretorius, yra teisybės, sunku pasakyti. Bet kaip taisyklė, laikas dirba neklydamas. Yra atsitikimų, net po kelių metų išaiškėja, kad kalinys buvo nuteistas neteisingai. Taip gali išeiti ir su tuo lėktuvu, kad anksčiau ar vėliau išaiškės.

Tarp Venezuelos ir Brazilijos nedidelė valstybėlė Ghana kuria savotišku keliu socializmą. Nors Ghanos "socializmas" neina mokslinio socializmo keliu, bet Washingtonui vis tiek kelia nerimą, nes Ghana nusistačiusi prieš imperializmą, už taiką pasaulyje, blokuojasi su neprišaidančiomis šalimis.

Nei iš šio, nei iš to, masinė reakcinė informacija paleido gaudus, kad Kuba į Ghaną siunčia 5,000 savo kariuomenės. Ghanos vyriausybė griežtai užginčijo, kad tai melas.

Prašosi klausimas, ar tik nekvepia tokie gandai prieš Ghaną ir paskui su ja susidoroti kaip jau buvo susidorota su Grenada?

Pastorius Jesse Jackson, siekdamas demokratų prezidentinės kandidatūros mažai ką laimėjo, bet tautai padarė labai daug gero. Rinkiminės kampanijos metu jis išskėlė visą eilę nemalonių politikieriams klausimų, negalimų ignoruoti. Tačiau didžiausias jo nuopelnas, kad išjudino jaunimą, darbininkus, juodaodžius, moteris, Chicanos ir kitus sąjudin už demokratų partiją laimėti prieš Reaganą.

Jo rinkiminės kampanijos metu veikla buvo retas atsitikimas Amerikos didžiosios politikos liarme, kad taip viešai buvo diskutuojami klausimai, kurie dažniausiai būdavo

Prie Kražantės, Ventos ir Dubysos

Nuotraukoje: Šiandieninė Kelmė.

Iš kurios pusės bepasuktume į Kelmę, mus visur pasitiks labai skirtingi peizažai: pakeliui nuo Varnių pakratys Žemaitijos kalvelės, važiuojant nuo Šiaulių, suraibuliuos ežerėlio akivarai, sušlamės šimtametės pušys, o keliaujant nuo Tauragės, pravažiavus Kryžkalnio Lietuvę, pasigaus gana lygaus kelio atkarpa. Kelmės apylinkės puošia Dubysa, į latvių žemę banguojanti Venta, Šatrijos bei Girgždutės priekalnės, apie pusšimtį ežerų, ežerėlių, miškai ir gojeliai.

Kelmės miestas, išsidėstęs dviejų upelių — Kražantės ir jos intako Viltėno santakoje, karo metais buvo beveik visiškai sugriautas. Atkylūs kelmiečiai seniai užgydė karo žaizdas, pastatė daug modernių pastatų, nutiesė naują gatvę.

Šiandieninė Kelmė puošia vietos liaudies meistro — akmentašio Juozo Liaudansko skulptūros. Vieną jų — "Skalbėja" matome prie universalinės parduotuvės, net kelias — prie naujųjų kultūros namų. To paties meistro rankų darbas — paminklinis akmuo tarybiniam kariams išvaduojams.

Kartu šiame Žemaitijos kampelyje kruopščiai saugoma istorinė praeitis, jos paminklai. XVIII amžiaus baroko ir klasicistinio stiliaus bruožus turinčiuose buvusio dvaro rūmuose įkurtas visuomeninis muziejus, buvusioje evangelikų refor-

nustumiami į šalį.

Kitais metais pavasariop "Vilniai" sukaks 65 metai, laikas išeiti į "pensiją", bet direktoriai negalvoja jos paleisti "pensijon", o ruošiasi šią sukaktį pažymėti taip, kaip pridera, ir kad dar gyvuotų.

Be iškilmingo banketo, galvoja bus vietos skaitytojų bei laikraščio darbuotojų sveikinimams laikraščio ir atspindės albume laikraščio nueitas kelias, manoma gausiai jį iliustruoti.

Nors dar beveik metai iki šios garbingos laikraščio sukakties, bet jau laikas apie ją galvoti, ruoštis, ypač sveikinimams, nes albumo medžiaga spaudai reikia priduoti dar šiemet. **S. J. Jokubka**

matų bažnyčioje ateityje įsikurs paveikslų galerija ir koncertų salė.

Kelmė — rašytojo B. Laucevičiaus — Vargšo gimtinė. Čia yra jo vardu pavadinta gatvė, o joje — buvusios pradinės mokyklos pastatas, kuriame būsimasis rašytojas mokėsi. Savo kūrinuose jis ypač plačiai pavaizdavo 1905-1907 metų revoliucinius įvykius.

Mūsų gidu po Kelmę ir jos apylinkes maloniai sutikęs pabūti šio rajono Liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Zigmas Mačernius, miesto senbuvis, prisimena, kad buržuazijos valdymo metais pramonė čia sudarė tik kuklus linų fabrikėlis, nedidelė pieno perdirbimo įmonė, pasivadavusi skambiu "Džiaugsmo" vardu, ir sacharino gamyklėlė. Apylinkės garsėjo dvarais ir "pavyzdingomis" stambių ūkininkų sodybomis, kuriose nuo aušros iki sutemų liejo prakaitą samdiniai.

Dabar netoli Kelmės, Mažūnų kaime, kelevį pasitinka balti trikotažo fabriko korpusai. Jame mezgami bei siuvami sportiniai kostiumai, fabrikas turi siuvimo cechus Tytuvėnuose ir Užventyje. Tai didžiausia rajono pramonės įmonė, kurioje dirba beveik tūkstantis žmonių. Labai išaugo durpių įmonė bei sviesto gamykla. Pastarosios produkcija gerai vertinama ne tik respublikoje, šalyje, bet nemaža dalis jos keliauja ir į užsienį.

Toli už rajono ribų žinomi Pavėžupio žuvininkystės, Tytuvėnų sodininkystės, Kelmės paukštinkystės specializuotų ūkių laimėjimai. Dabar vien šiame rajone yra dvigubai daugiau drenuotų laukų ir trigubai daugiau traktorių, negu jų turėjo visa buržuazinė Lietuva. Šiandieniniai javų derliai taip pat dvigubai pralenkia anuometinius.

Vietos darbo žmonės turi daug naujų, gražių tradicijų. Viena jų — išpūdinga miesto ir rajono išvadavimo šventė. Kiekvieną rudenį, Spaliui barstant lapų auksą, susirenka į Kelmę pradžią kovų veteranai prisiminti savo jaunystės žygių, susitikti su jaunimu. **Dainius Ručinskas**

"Represijų ir skurdo karalystė"

"Šiandieninė Čilė — tai represijų, teroro ir skurdo karalystė", — rašo Argentinos laikraštis "Vos". Tokia antraštė jis spausdina reportažą savo specialaus korespondento, kuris neseniai lankėsi Čilės sostinėje ir pasakojo savo įspūdžius.

Santiagas primena apgultą miestą — visur galima pamatyti policijos ir kariuomenės postus. Pagrindinėse aikštėse ir gatvėse parengtos kovai šarvuotos mašinos. Gatvėje, įstaigose ir visuomeniniame transporte jautiesi, tartum nuolat būtum sekamas.

Krinta į akis skurdas, prie įėjimo į metropoliteną, į parduotuves išmaldos prašo dešimtys rankų, išmalda daugeliui čiliečių — vienintelis pragyvenimo šaltinis. Daug ką pasako ir kilometrines eilės prie darbo biržos.

Su diktatorine tvarka Čilėje, rašo laikraščio "Vos" korespondentas, susiduri, vos atvykęs į šią šalį. Užsienio žurnalisto, kuris nori gauti akreditavimo pažymėjimą, laukia žeminančios procedūros. Tas, kuris nori patekti į vidaus reikalų ministerijos spaudos skyrių, "tiriamas" keliuose kontrolės ir leidimų punktuose, kur kruopščiai apžiūrimi jo asmeniniai daiktai.

Trumpai

— Pentagono šaltiniai praneša, kad Kinijos gynybos ministras Zhang Aiping susitarė su JAV pareigūnais pirkti Amerikoje kariuomenės lėktuvų ir prieštankinių pabūklų.

— Lotynų Amerikos ekonomikos sistemos sekretorius Sebastian Alegretty, kreipėsi į Lotynų Amerikos šalis, kad išstotų prieš septynias kapitalistines šalis, skolinančias lotynams pinigus.

— Eina kalbos, kad prez. Reaganas rinkimų išvakarėse vyks į Grenadą.

— Chicagos universiteto prof. Sherley Buttrick tyrinėjimų duomenimis, neturtingi bedarbiai daug mieliau dirbtų, jeigu turėtų darbo, negu gyventų iš socialinio aprūpinimo pašalpu.

— Italijos komunistų partija vieton mirusio Enrico Berlinguer generaliniu sekretoriumi išsirinko Alessandro Natta, iš profesijos mokytoją.

— Generalinės buhalterijos tarnyba reportavo kongresui, kad Pentagonas nelegaliai eikvojo fondus treniravimui Hondūro kariuomenės.

— Sekretorius George P. Shultz sako, jog ir TSRS priklauso prie tų šalių, kurios sudaro "teroristų lygą".

— Brazilijoje vis dažniau kyla milijoninės demonstracijos, reikalaujančios tiesioginių prezidento rinkimų.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659 780)

Bijo Reagano

Kiek teko Lietuvoje susitikti žmonių, visi klausė: Reaganas ar demokratų kandidatas laimės rinkimus? Turint galvoje, kad Amerikos politikoje svariausi žodį turi didysis biznis bei monopolijos, pranašauti, kuris jų laimės, nedrįsau, o klausimai nesiliovė. Iš viso to davėsi suprasti, ne tik tie, su kuriais teko susitikti bei šnektelti, bet ir visa Lietuvos liaudis sunerimusi, Reaganas ar demokratas Amerikoje laimės prezidento rinkimus.

Kaip mums čia Amerikoje prez. Reaganas yra įkartęs pataikavimu turčiams, siauriniu socialinių programų, nežmonišku pinigų eikvojimu ginklavimuisi, taip Lietuvos žmonėms jis kelia nerimą, jeigu laimėtų rinkimus, karas būtų neišvengiamas. Mes abejojame, kad ir laimėtų rinkimus, ar tokią kvailystę darytų! Tačiau, kai žmogus pergalvoji, kokiems biesams jis taip užsispyręs, kad tik daugiau pinigų būtų skiriama Pentagonui! Juk visas svietas, netgi ir maži vaikai supranta, kad ginklai ne taikai, o karui.

Reakcininkai, karotroškos ir pats prezidentas aiškina, kad Amerika turi stovėti pasaulinės taikos sargyboje, turi būti stipri, kad Tarybų Sąjunga nedrįstų pradėti karo. Tai nesąmonė, tai tik pūtimas dūmų į naivių žmonių akis. Taikingoji žmonija labai gerai žino, kad Tarybų Sąjunga yra atsisakiusi pirminė pavaruoti branduolinį ginklą ir todėl niekad nepradės karo. Visas svietas taip pat žino, kad per Jungtines Tautas bei susitikimuose su diplomatais ir politikais yra pasiūliusi įvairiausių sumanymų ir planų taikos labui. Jeigu imperialistinės šalys nors kiek atkreiptų dėmesį į Tarybų Sąjungos pasiūlymus taikos labui, šiandien būtų einama per nusiginklavimą prie pašalinimo karo grėsmės, o ne taip, kaip yra dabar, kad ginklavimosi varžybos vyksta visais garais.

Nenuostabu, kad Lietuvos žmonės ir visa tarybinė liaudis sunerimus, kas Amerikoje laimės prezidento rinkimus. Girdi, jeigu Reaganas laimėtų, sukeltų pasauliui baisią nelaimę.

Kiek jų nuogastavimas turi pagrindo, spreskite patys skaitytojai.

Iš prezidento siūlymo vargiai kas išeis

Prez. Reaganas siūlosi susitikti su TSRS vadovu Černenka ir pasitarti abi šalis liečiančiais klausimais, kaip ginklavimosi varžybų klausimu, raketų klausimu ir abiejų šalių savitarpio santykių gerinimo klausimu. Skamba labai gražiai, bet atvertus kitą lapo puslapį, ypač turint galvoje, kad artinasi rinkimai, tas skambėjimas rėžia ausį.

Bile kokios šalies vadovo su bile kokios kitos šalies vadovu susitikimas yra geras dalykas. Tokie susitikimai gerina tarp tų šalių savitarpio santykius. Tačiau bile susitikimas iš anksto turi būti gerai apgalvotas, iš anksto turi būti sudaryta pokalbių darbotvarkė, susitikimo tikslas, kurio susitikime bus siekiama ir pasiekama. Reaganas siūlosi tik susitikti su Černenka, asmeniškai susipažinti, paviršutiniškai pasišnekėti apie abi šalis liečiančiais klausimais, kad pasirodžius žmonėms, jog ir jis siekia naudingų kontaktų su TSRS. Vadinas, žiūrėkite, aš nesiruošiu prieš TSRS karui.

Kai Amerikos taikingoji liaudis visu balsu šaukia prieš karą, prieš ginklavimąsi, kai reikalauja išaldyti branduolinį ginklą, siekti susitarimo su Tarybų Sąjunga, kad per nusiginklavimą būtų siekiama užtikrintos pasaulyje taikos, prez. Reaganas mano, tokiu gudriu ėjimu susitikti su Černenka daugiau ar mažiau per rinkimus laimėtų sau balsų. Tai supranta nors kiek akylesnis politikierius. Žinoma, prezidentas naivių amerikiečių balsus gal ir laimėtų, bet taikingosios liaudies, siekiančios taikos, nepatenkintų ėjimu susitikti su Černenka tik pasišnekėjimui, o tik dar labiau save demaskuotų, koks jis yra artistas.

Tarybų Sąjungos vadovas Černenka nori susitikimo su prez. Reaganu, bet nori, kad tas susitikimas būtų nuoširdus, ir kad iš jo būtų naudos abiejų šalių savitarpio santykiams, o ne naudos tik prezidentui papolitikieriauti rinkiminės kampanijos metu.

Kol Amerikos taikingoji liaudis prezidento neprivers daryti rimtus ėjimus tartis su Tarybų Sąjunga, tokis susitikimas, kokio prezidentas nori, vargiai ar kada įvyks.

REVANŠISTŲ PAVYZDŽIU

Anot reakcinės lietuvių emigracijos spaudos, veiksniai rengiasi naujai propagandinei akcijai: Kopenhagoje (Danija) įvyks Pabaltijo reakcinės emigracijos kongresas, kuriame, esą, bus akcentuojami "politiniai pabaltijiečių reikalavimai". Sitame kongrese tikrieji pabaltijiečiai, t. y. Pabaltijo respublikų piliečiai, jų atstovai dalyvauti nesiurošia, todėl nesunku padaryti vieną svarbią išvadą: vadinamasis "kongresas" Kopenhagoje žada eili-

nę politinių bankrotų sueigą Vokietijos Federatyvinės respublikos revanšistų pavyzdžiu. Bet tie "pabaltijiečių reikalavimai", pasirodo, ne visas propagandinio šou užtaisas. Kongreso dienomis pradės darbą "Pabaltijo tribunolas", o šalia viso to numatyta kelionė laivu iš Kopenhagos į Helsinkį (Suomija) palei Pabaltijo respublikų krantus... Gal būt pro žiūronus pavyks įžiūrėti bent Palangos bažnyčios varpinę...

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

ARGENTINA APKALTINO ANGLIJA

Argentinos prezidentas R. Alfonsino apkaltino Anglijos vyriausybę nenoru išspręsti Malvinų (Folklando) salų klausimo derybomis. R. Alfonsino patvirtino, kad jo vyriausybė pasiryžusi taikiomis priemonėmis kovoti už salyno dekolonizavimą sutinkamai su ne kartą priimtomis šiuo klausimu Jungtinių Tautų rezoliucijomis.

INDIROS GHANDI RAGINIMAS

Indijos premjerė Indira Ghandi paragino indų tautą duoti ryžtingą atkirtį stiprėjančioms užsienio jėgų priešiškos intrigoms, jų mėginimams panaudoti savo tikslams reakcinius elementus šalyje. Girdi, Indijos istorija žino nemaža atvejų, kai mūsų priešai kurstė riaušes šalyje ir tam pasitelkdavo saujes išdavikų. Ir šiandien užsienio valstybės, kurioms nepatinka Indijos laimėjimai socialinio ir ekonominio vystymosi srityje, naudoja šiuos metodus.

MASINĖ ANTIKARINĖ MANIFESTACIJA

Italijos taikos šalininkai surengė masinę antikarinę manifestaciją Sicilijos Komizo mieste, kur JAV branduolinėje bazėje jau dislokuotos pirmosios Amerikos pirmojo smūgio branduolinės raketos. Italijos komunistų partijos raginimu čia iš visos Sicilijos suvažiavo tūkstančiai žmonių — darbininkai ir tarnautojai, jaunimas, pensininkai, demokratiniai profsąjungų atstovai. Jie pražygiavo miesto gatvėmis, skanduodami "Ne — sparnuotajai mirčiai Italijos žemėje!"

UŽ SANTYKIUS SU KUBA

Brazilijos nacionalinio kongreso deputatas T. Koelho paragino vyriausybę atkurti diplomatinis santykius su socialistine Kuba. Kalbėdamas deputatų rūmuose, jis nurodė, kad daugelis Lotynų Amerikos šalių seniai jau tai padarė Normalizuoti diplomatinis dviejų šalių santykius, pabrėžė parlamentaras, yra tikrai būtina.

PRIEŠ IMPERIALIZMO PLANUS

Portugalijos sostinėje pasibaigusį septintoji taikos asamblėja paragi-

Daugelis mūsų tautiečių, norėdami pamatyti Lietuvą, atvyksta kaip turistai, kaip svečiai, atsistoja pilna pėda ant gimtosios žemės, kaip sakoma, pasižmonėja ir išvyksta namo kupini gražiausių išpūdžių. Tokios "politinės ir kultūrinės manifestacijos" rengėjai, matyt, ne iš tų, kurie savo politinėje kelionėje ieškos tiesiausio kelio į Lietuvą. Tai suprantama: dešinioji emigracija noriai pasigavo R. Reagano propaguojamą politinio Pabaltijo respublikų statuso "nepripažinimo" idėją. Prisiminkime, Vašingtono "nepripažinimo" politikai jau daugiau kaip 40 metų, bet dabar ji igavo politinio šantažo pobūdį. Valstybės sekretorius G. Schultz Stockholmo konferencijoje netgi replikavo, jog Washingtonas ketinąs peržiūrėti prieš 40 metų priimtus nutarimus Potsdame dėl sienų Europoje... Dislokavus Vakarų Europoje amerikietiškas raketas, politinis įtempimas jau padidėjo, o Amerikos dabartinė administracija dar maža... Eilė politinių akcijų parodė, kad Amerikos prezi-

no užkirsti kelią imperializmo, stumandžio žmoniją į termobranduolinę katastrofą, agresyviems planams. Jos dalyviai — žinomi Portugalijos visuomenės, profsąjungų veikėjai, gydytojai ir mokslininkai, taip pat kai kurių užsienio šalių delegacijos demaskavo ir pasmerkė pavojingą Washingtono kursą, kuriuo siekiama įgyti karinį pranašumą, didinant branduolinį potencialą. Delegetai ypač pabrėžė tai, kad grėsmė taikai padidėjo kai kuriose Vakarų Europos šalyse pradėjus dislokuoti Amerikos branduolines raketas.

SUĖMIMAI DOMINIKOS RESPUBLIKOJE

Dominikos Respublikos valdžia įsakė suimti grupę šalies kairiųjų partijų ir pažangių organizacijų atstovų. Tarp jų — Dominikos Komunistų partijos ir patriotinės antiimperialistinės sąjungos nariai, profsąjungų vadovai.

Kaip pranešama, šie suėmimai yra dalis plano, kurį parengė Dominikos Respublikos vyriausybė, siekdama, kad liktų be vadų besiplečiantis šalies darbo žmonių masių protesto judėjimas prieš anti-liaudinę valdžios politiką.

EKVADORO VAIKAI PUSBADŽIAUJA

Beveik pusantro milijono Ekvadoro vaikų niekad sočiai nepavalgo, praneša agentūra Prensas Latina. Tūkstančiai nepasiturinčių šeimų vaikų ir paauglių priversti kartu su tėvais dirbti, prasimaitinti.

Vaikai ir jaunesni kaip 14 metų paaugliai sudaro 40 procentų Ekvadoro gyventojų, kurių iš viso 8 milijonai. Daugelis jų miršta badu ir nuo ligų dar visai maži. Nacionalinio mitybos instituto duomenimis, dėl nepakankamos mitybos miršta 64 iš kiekvieno tūkstančio vaikų.

IZRAELIO NUSIKALSTAMOS AKCIJOS

Izraelis toliau daro nusikaltimus okupuotoje Pietų Libano teritorijoje. Neseniai interventai užpuolė Arab Slimo ir Kfar Milkio kaimus ir ten suėmė daug taikių gyventojų. Tuo pačiu metu jų pakalikai iš vadinamosios "Libano pietų gynimo sąjungos" užpuolė palestiniečių mokyklą Ain ir Hilvos pabėgėlių stovykloje ir ją nusiaubė.

dentui gali būti naudinga "Kryžiaus žygyje" prieš socializmo šalies reakcinė emigracija iš socialistinių šalių, ypač iš tarybinio Pabaltijo. JAV administracija visiškai atvirai bando panaudoti emigracinę kortą tarptautinėje politikoje, nukreiptoje prieš TSRS.

Atrodo, kai kam metas suprasti, kad toks Baltųjų rūmų elgesys primena "šaltojo karo" laikų politiką, kuria nebuvo nieko pasiekta, teko jos atsisakyti ir pereiti prie konstruktyvaus dialogo su Tarybų Sąjunga. Visiškai aišku, kad mūsų dienomis tuo labiau nėra prasmės aštrinti santykius su socialistinėmis šalimis. Todėl ir numatoma politinė emigrantų "akcija" galima pavadinanti gryniausiu anachronizmu, neturinčiu nieko bendro nei su lietuvių tautos interesais, nei su tautų interesais apskritai. **Virgilijus Liauška**

— Komercijos departamento pranešimu, mažėja gyvenamųjų namų statyba. Gegužės mėnesį sumažėjo net 10.5 procento.

Vilnis, 1984 liepos 19

Tikrai blaivios mintys, bet . . .

Nepaslaptis, kad dauguma "patriotine" save vadinančios mūsų išeivijos (o gal teisingiau parašyti — ateivijos į šį kraštą) žiūri į Lietuvą.

O taip, žodžiais, išsakomais per įvairius pobūvius ir parengimus, gaudžiai vandeningais straipsniais spaudoje — ši ateivijos dalis karštai myli Lietuvą. Linki jai geriausios kloties ir pasaulinės šlovės.

Tačiau čia yra keletas "smulkmenų": anot šių "patriotų", visa tai taikytina, jei Lietuva būtų . . . ne "ši" Lietuva, bet visai "kita". Jei Lietuvoje nebūtų Tarybų valdžios. Jei Lietuvoje nebūtų daugumos dabar ten gyvenančių žmonių . . .

Bet Lietuva yra tokia, kokią ją norėjo ir nori matyti dauguma jos žmonių. Ir štai tos realiai egzistuojančios, konkrečios, labai daug pažengusios visose srityse Lietuvos minimi "patriotai" tiesiog nekenčia. Jie džiaugiasi, kai ten įvyksta kokia nors stichinė nelaimė, sakysim, uraganas ar potvynis. Tie "patriotai" savo tautiečius Lietuvoje norėtų matyti nusikurdusiais pavargėliais — tada juk ir tokio BALF-o trupiniai dosnumo kalnais pavirstų . . .

Tokia tad to "patriotizmo" ir "meilės" Lietuvai tikroji vertė!

Mano manymu, įdomu, jog tokia padėtį nebenori nutylėti netgi Londone, Didžiojoje Britanijoje, leidžiamas laikraštis "Europos lietuvis". Ir jam, mat, labai ne "prie dūšios" dabartinė santvarka Lietuvoje. Jo puslapiuose daugiausia vietos duodama tokiems pat "patriotams", prie kurių per eilę metų įpratome Chicagoje, New Yorke ar Clevelande. Bet "Europos lietuvis" kartais nuo karto sumirga ir blaivios mintys. Štai ką ten perskaičiau prieš kiek laikų:

"Mūsų laikraščiai pilni rezoliucijų, užtikrinimų, patvirtinimų, nepripažinimų, pripažinimų . . ., o ką visa tai reiškia?

. . . Yra ir kitų būdų, kuriais galima paremti Lietuvos kultūrinį gyvenimą. Vienas jų — dovanojimas tarptautinės mokslinės spau-

dos įvairioms Lietuvos mokslinėms institucijoms".

Toliau londoniškų laikraštis skelbia dar labiau "kramolines" mintis: anot jo, nereikia smerkti tų, kurie mano, kad lietuvių tauta yra gyva Lietuvoje ir kad išeivių pareiga padėti jai visais įmanomais būdais.

Kaip matome, šiose mintyse nieko ypatingo ar naujo nėra — įdomiausia tik, kad dienos šviesą jos išvydo "Europos lietuvių".

Faktas tas, kad Lietuva puikiai verčiasi be pagalbos iš "patriotų". Faktas ir tas, kad tikrieji Lietuvos patriotai — kur jie begyventų — visada stengėsi padėti Lietuvai ir jos žmonėms, kuo galėdami. Vienas tauriausių to pavyzdžių — pažangių lietuvių veikla Antrojo pasaulinio karo metais. Bet tai jau kita tema . . .

Nepaisant "patriotų" pastangų bei šūkavimų, netgi toli gražu ne pažangių įsitikinimų, bet blaiviai galvojantys ir tikrai Lietuvą mylintys ateiviai randa būdų su ja, jos žmonėmis bendrauti.

Tą pripažįsta ir "Europos lietuvis":

"Retkarčiais girdime, kad tas ar kitas tautietis užsienio lietuvis dailininkas padovanojo savo paveikslus Lietuvos galerijoms. Visa tai nuvažiavus (į Tarybų Lietuvą — J. Z.) galima pasitikrinti. Tie paveikslai nėra paslėpti ir neprieinami visuomenei. Priešingai, jie yra atžymėti, kad padovanoti užsienio lietuvių.

Palangos Gintaro muziejuje, buvusiuose Tiškevičiaus rūmuose, netgi teko matyti didelį Naujosios Zelandijos gintaro gabalą, dovanoję G. Kazokienės iš Sydney miesto Australija".

Teisybės dėlei būtina patikslinti: apie tokius sveikus reiškinius tenka girdėti ne "retkarčiais", kaip kad mini laikraštis, bet gana dažnai, ir čia būtų galima išvaryti eilę tikrai žinomų vardų, ir tai — nepaisant "patriotų" pastangų . . .

Ką gi, gera ir tai, kad sveikų minčių blyksniai sužiba net tokiaame leidinyje, kaip "Europos lietuvis".

Jonas Žemaitis

GAJANA WASHINGTONUI KELIA RŪPĖSTI

[SUTRUMPINTAS]

Kai kurie apžvalgininkai tikina, kad Gajana esanti tas pasakiškasis Eldoradas kurio taip ir nesuradę viso pasaulio lobių ieškotojai ir avantiūristai.

Gajana išties pasakiškai turtinga šalis. Boksitai — aluminio žaliava (prieš dvejus metus kapitalistinis pasaulis iš Gajanos gaudavo 87 proc. kalcionuotų boksitų, dabar — 50 proc.), nafta, auksas, deimantai, pusiau brangakmeniai. Geologai spėja džiunglėmis apaugusiuose kalnuose slypinti didelius urano ir chromo rūdų telkinius. Raudonmedžio, kitų brangių medžių miškai — jie užima 87 proc. krašto teritorijos. Derlingi dirvožemiai, kur auga ne tik cukranendrės ir ryžiai, bet ir kokoso palmės, žemės riešutai, kakavmedžiai, citrusiniai vaisiai, bananai ir ananasai. Milžiniškos hidroenergetikos atsargos.

1966 metų gegužės 26 dieną Gajana nusimetė britų (iki jų kraštą plėšė ispanai ir olandai) jungą ir pasiskelbė nepriklausoma. Dar po ketverių metų — 1970 m. vasario 23 d. įkurta Gajanos Kooperatinė Respublika.

Vilnis, 1984 liepos 19

Krašto parlamente — 53 renkami deputatai ir 12 regioninių demokratinų tarybų (vietos valdžios) pasiuntinių — atstovaujamos trys partijos: valdančioji — liaudies nacionalinis kongresas (LNK), opozicinė pažangioji liaudies partija (PLP) ir "Suvienytoji jėga". Iš tikrųjų šalies politiką formuoja tik dvi — LNK ir PLP. Jos oficialiai paskelbė savo strateginiu tikslu sukurti Gajanoje socializmą.

LNK pirmajame suvažiavime, įvykusiame 1975 metų rugpjūčio, partijos lyderis ir respublikos prezidentas Forbes Bernhemas paaiškino: kai skelbiame kooperatinį socializmą, tai, pirma, reiškia, kad mes tikime socializmo ideologija ir siekiame įvesti Gajanoje socialistinę sistemą, antra, ketiname panaudoti kooperatyvus savo tikslui pasiekti. Pirmoji socializmo stadija — perdavimas politinės valdžios darbo žmonėms. Po to turi pasikeisti pagrindinių gamybos priemonių nuosavybės pobūdis.

Laikas parodys, kiek kooperatinis socializmas sutaria su moksliniu komunizmu. Bet jau vien Gajanos

Vilniečio mokslininko smėlio kolekcija

Kai respublikoje pagarsėjęs akmenų kolekcionierius Vaclovas Intas pamatė Lietuvos geologijos mokslinio tyrimo instituto vyresniojo mokslinio bendradarbio Edvardo Vodzinsko smėlio kolekciją, tai savo akmenų kompoziciją papildė ir smėlio pavyzdžiais. Taigi smėlio kolekcijai mums nereikia ieškoti tolimuose kraštuose — jų yra Lietuvoje, netgi Vilniuje.

E. Vodzinskas smėlį pradėjo rinkti nuo 1961 metų. Iš pradžių tai buvo keli skirtingo smėlio pavyzdžiai: Palangos paplūdimio, Kuršių Nerijos (natūralus sunkųjų mineralų grūdelių koncentratas), Vilniaus, Gedimino kalno, Anykščių kvarcinis smėlis. Vėliau jam pavyko atskleisti Lietuvos pajūrio (Nidos, Smiltynės, Palangos, Sventosios paplūdimių) smėlio akustinių savybių priežastis. Kolekcijoje atsirado "dainuojančio" smėlio ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Rytų Kazachstan.

Smėlio pavyzdžių vis gausėja. Greta visiškai paprasto tarsi purvino smėlio, kurį vadina "mėlynąja žeme" (iš jos kasamas gintaras), galima pamatyti Vidurinės Azijos smėlį su tikro auksko kruopelytėmis. Arba stebiesi, koks panašus Vilniaus Valakampių paplūdimio smėlis į Turkmėnijos Kara Kumų dykumos smėlį.

Dabar E. Vodzinsko kolekcijoje jau yra smėlio iš Atlanto, Ramiojo, Indijos vandenynų, Viduržemio, Juodosios, Baltosios, Baltijos, Barenco, Arabų, Rytų Sibiro, Japonų, Ochotsko, Karibų jūrų bei Baikalo, Balatono, Čiudo, Sevano ežerų pa-

orientacija ne į vakarus, o į socializmą — po Kubos ir Nikaragvos — dar vienas viešas antausis Washingtono "socializmo atbloškimo" iš vakarų pusrutulio politikai. Ryškios liaudies nacionalinio kongreso vyriausybės pažangios kryptys ir užsienio politikoje. Gajana stengiasi užimti deramą vietą tarp neprišikusių valstybių, stoja už nesikšimą į kitų valstybių vidaus reikalus, jėgos nenaudojimą tarptautiniuose santykiuose, už nusiginklavimą ir termobrاندolinio karo grėsmės likvidavimą. F. Bernhemos vyriausybė pasmerkė JAV agresiją Grenadoje ir pareikalavo iš tos šalies išvesti amerikiečių kareivius.

Apžvalgininkai pastebi, kad Gajanos vadovybės antiimperialistinis kursas Washingtono sukelia prastai slepiamą susierzinimą. JAV kliudo Gajanai gauti lengvatinių paskolų, pjuodo prieš šią šalį savo marionetes iš Karibų jūros baseino, visų pirma — Jamaiką ir Barbadosą. Praėjusių metų pabaigoje Kanadoje areštuoti aštuoni buvę Gajanos piliečiai, kurie ruošėsi išsiųsti į Gajaną didelę partiją ginklų ir šaudmenų teroristams apginkluoti. Paaiškėjo, kad suokabininkai priklauso vadinamajai Gajanos konservatyviajai partijai, kuri veikia JAV ir Kanadoje. Prieš Gajaną nukreiptuose veiksmuose aiškiai jaučiamas Amerikos CZV braižas.

Zymus stabdys Gajanos politiniame gyvenime per daugelį metų nesureguliuoti nesutarimai tarp liaudies nacionalinio kongreso ir pažangiosios liaudies partijos. Tiesa, akivaizdoje imperialistinės agresijos pastaruoju metu ieškoma abiem partijoms priimtino pamato sudaryti nacionalinio patriotinio fronto vyriausybę. Tai būtų svarbus žingsnis stiprinant šalyje politinį stabilumą.

I. Girėnas

krančių, Uralo, Kaukazo, Karpatų, Sibiro kalnų, Kamčiatkos ugnikalnio.

Smėlio etiketėse — įvairiausių Tarybų Sąjungos kampelių pavadinimai. Kolekcijoje yra smėlio iš Europos (Bulgarijos, Danijos, Jugoslavijos, Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos, Švedijos), Afrikos (Egipto, Mozambiko), Azijos (Mongolijos, Indijos), Amerikos (JAV, Kubos, Brazilijos, Peru), Australijos žemynų.

Yra pavyzdžių, primenančių vietas, susijusias su Turo Hejerdalo kelionėmis. Antai smėlis iš Kaljao (Peru) primena, iš kur pradėjo savo kelionę plaustas "Kon Tikis", iš Mažųjų Antilų salų — "Ra" kelionę per Atlantą, iš Arabų jūros krantų — "Tigrio" maršrutą.

Smėlis, rodos, visur vienodas. Bet Anykščių smėlis beveik vien iš kvarco smiltelių, Čiagos archipelago Indijos vandenyne — iš sutrupėjusių koralų, Kamčiatkos — iš smulkių lavos trupinėlių, Sachalino — iš titano-magnetito grūdelių . . .

Skiriasi ir smiltelių dydis; rupus — iš Tolimųjų Rytų bet Gruzijos, labai smulkus (tarsi iš smėlio laikrodžio išpiltas) — iš Estijos pajūrio, o pats smulkiusias, tiesiog miltai, iš Pakruojos rajono.

Bulgarai liaupsina savo kurortų smėlį, vadindami "auksiniu", Indai — savo, vadindami "sidabrinu". Mozambikiečiai vieną savo paplūdimį taip pat vadina "auksu tašku". Tačiau palyginę jų smėlį su mūsų Palangos, pastarąjį galima būtų vadinti "deimantiniu".

Smėlis skiriasi pagal spalvas. Gelsvai baltas iš Čiagos salų, juodas — Kamčiatkos, rausvas — Sacharos dykumos ir iš Velnio olos Lenkijoje, rudai raudonas — iš Arizonos (JAV) ir Maputu (Mozambikas), rudas — Rūdnios (Varėnos raj.) ir Pakruojos apylinkių, o iš visų balčiausias — Anykščių smėlis. Yra ir žaliojo smėlio. Ir ne kažin kur, o Lietuvos gelse.

Vida Rastenienė

Geologijos-mineralogijos mokslų kandidatė

PROFSĄJUNGŲ RAGINIMAS

Pasaulinė profsąjungų federacija paragino visų šalių darbo žmones aktyviai dalyvauti ruošiantis tarptautinei profsąjungų veiksmų už taiką dienai ir ją organizuojant. Ją numatoma surengti 1984 metų rugsėjo 1 dieną.

PPP ragina visus profsąjungų centrus ir profsąjungų organizacijas 1984 metų rugsėjo 1-ąją, Antrojo pasaulinio karo prasidėjimo 45-ųjų metinių dieną, organizuoti masines demonstracijas, mitingus, taikos žygius, rinkti parašus peticijoms, reikalaujančioms likviduoti termobrاندolinio gaisro grėsmę. Būtina siekti, kad būtų nutrauktas Amerikos raketų dislokavimas Vakarų Europoje, kad būtų išmontuotos ir išvežtos ten jau dislokuotos ir tuo būdu sudarytos sąlygos atnaujinti derybas Ženevoje. "Šalin iš Europos euroraketas!" — toks yra laiko reikalavimas, pažymima kreipimesi.

— Italija ir TSRS pasirašė sutartį, pagal kurią abiejų šalių komerciniai lėktuvai skraidys į vieną ir antrą šalį.

3

VARDAN TAIKAUS GYVENIMO

Praėjusio karo atminimas — tai ne tik pusiau nuleistos vėliavos ir gėlės, padėtos prie žuvusiųjų kapų. Sunkus praradimų skausmas. Turtum skeveldra, jis giliai įsmigo į šąmonę net tų kartų, kurios negirdėjo bombų sproгимų ir artilerijos kononados. Daugiau kaip 50 milijonų žmonių gyvybių nutrūko fašizmo sukurstytame kruvinaame kare. Negalima užmiršti nei milijonų žmonių, nukankintų hitlerinėse mirties stovyklose, nei šimtų tūkstančių žmonių, kurie pavirto peleiniais Hiroshimoje ir Nagasakyje po atominių bombų sproгимų. Praėjusio karo atminimas ir dabar galin-gas ginklas prieš tuos, kurie norėtų vėl organizuoti pasibaisėtiną žmonių naikinimą.

Kaip tik todėl reakcingos imperializmo jėgos, kurios kėsinaisi į taiką, nori pirmiausia priversti savo šalių gyventojus užmiršti praeitį. Jos nori, kad jų tautiečiai užmirštų ir didžiules aukas, ir bendros kovos tradicijas, tarybinių žmonių indėlį į žmonijos išgelbėjimą iš fašistinio maro.

Japonijos ministras pirmininkas J. Nakasonė šiomis dienomis demonstratyviai pasityčiojo iš milijonų Japonijos agresijos aukų atminimo. Jis nuvyko į militarizmo ir revanšizmo dvasinį centrą — „Jasukunio“ šventovę — nusilenkti Azijos ir Okeanijos užkariautojų, pagrindinių karinių nusikaltėlių atminimui. Pateisindami kruvinų karų kaltininkus, militaristai nori išugdyti naujas kartas žmonių, kurie sugebėtų žudyti ir mirti klusniai

ir nesusimąstydami.

Į tokias valdančiųjų sluoksnių ir reakcijos pinkles pažangioji žmonija atsako galingu judėjimu prieš militarizmo ir fašizmo atgaivinimą, už taiką ir nusiginklavimą. Jaunimo ir studentų centro tarybos raginiu Japonijoje įsteigti šimtai kovos prieš branduolinę grėsmę tarybos skyrių. Japonijos jaunimas kartu su visa taikinga šalies visuomene griežtai protestuoja prieš tai, kad numatyta pradėti apginkluoti šalies uostuose bazuojamus Amerikos kovos laivus ir povandeninius laivus sparnuotosiomis raketomis. Nesibaigia antiraketinės akcijos Vakarų Europos šalyse. Daugelyje jų šios akcijos susilėjo su pavasariniais taikos žygiais.

Platus antikarinio judėjimo užmojis visuose žemynuose — dėsminga reakcija į absurdiškus JAV valdovų planus organizuoti „kryžiaus žygius“ prieš socializmo pasaulį. Matyt, šie ponai užmiršo, kad Hitleris ir Gebelsas taip pat svajojo sunaikinti socializmą, užmiršo, kuo tai baigėsi. Šiandien dėl mėginimų realizuoti tokias užmačias gali žūti visa žmonija.

Ten, kur vykdė savo šventą misiją kareiviai išvadotojai, tūkstančiai dabartinių gyventojų prie obeliskų pagerbia žuvusių didvyrių atminimą. Jiems, žuvusiems anai sunkiais laikais, mes turime būti dėkingi už tai, kad šiandien virš mūsų — taikus dangus. Ir mes geriausiai pagerbsime jų atminimą, jeigu išsaugosime tąsyk iškovotą taiką dabartinei ir būsimoms kartoms.

Vladas Burbulis

Kas rūpinasi Pabaltiju . . .

Balandžio pradžioje JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas Elij Abrams priėmė grupę reakcinių Pabaltijo emigracijos veikėjų. „Amerikos balso“ lietuvių redakcija šio valstybės vyro kalbai paskyrė net kelias laidas, todėl susidarė gan išsamus vaizdas apie Amerikos dabartinės administracijos politiką lietuvių tautos ir kitų Pabaltijo tautų įvairių atskalūnų, tarybų valdžios nekenčėjų adresu. Trumpai tarus — tai skatinimo politika, kurios naujausia istorija pradėta rašyti J. Carterio prezidentavimo laikais. E. Abrams yra valstybės sekretoriaus pavaduotojas žmogaus teisių reikalams. Amerikoje? Jokiū būdu! Juk Amerikoje su žmogaus teisėmis — viskas kuo puikiausiai. Amerika moko visą likusį pasaulį, kaip tvarkytis, kokius įstatymus rašyti, ką girti, o ką — peikti . . . Atvirom akim pažiūrėjus, tai beprecedentiško kišimosi į suverenų valstybių vidaus reikalus politika, kuri neturi nieko bendro su geranoriškais pareiškimais iš tų pačių Baltųjų rūmų . . .

Tokios trumparegiškos politikos silpnoji vieta yra ta, kad nėra faktų, nėra realaus pagrindo, ant kurio atsistojus ką nors reikšmingo būtų galima išvesti, parodyti, tuo labiau — įrodyti. Todėl visoje savo ilgoje kalboje E. Abrams galėjo paminėti tik tai, kelias pavardes žmonių, kurie tarybinėse Pabaltijo respublikose per pastaruosius metus buvo nuteisti už antitarybinę veiklą. Mažoka! Bet svarbu ne skaičius. Svarbu tai, kad tuos žmones nuteisė ne koks drakoniškas, uždaras karo lauko teismas. Juos teisė liaudies teismai, prieš tai surinkus visą kaltinamąją medžiagą, dalyvaujant abiejų šalių

liudytojams, kaltintojams ir, aišku, gynėjams. Dalyvaujant ir publikai . . . Ne vienas ir du žmonės, o daug galėjo patys įsitikinti teismo bešališkumu ir nuosprendžių teisingumu. Todėl, atvirai pasakius, dabartinės Amerikos administracijos veikėjams tik tai pačioje Amerikoje, tik tai iš pačių reakcingiausių emigracijos sluoksnių tarpo galima tikėtis suprantančių ir pritariančių klausytojų. Tai gryniausią rinkiminių metų propaganda, siekiant užsitikrinti dešiniųjų pažiūrų Amerikos gyventojų balsus. Ko vertas, pavyzdžiui, valstybės sekretoriaus pavaduotojo sveikinimas „už pastangas rūpinantis Pabaltijo reikalais“? Juk niekas reakcinių emigrantų neįgaliojo tuo rūpintis ir niekada jie neturėjo politinių teisių, ipareigojimų tarybinių Pabaltijo respublikų atžvilgiu. Argi šitie žmonės padėjo Lietuvai atgauti laisvę Antrojo pasaulinio karo metais? Ar jie padėjo atstatyti sugriautą ūkį? Ne! Patys Lietuvos žmonės, padedant broliškoms tarybinėms respublikoms, sukūrė šią dieninę-klestinę Tarybų Lietuvą, visiems laikams išgujo vargą, skurdą ir Vakarų didžiųjų valstybių pažeminimą . . . Daugelis tų, kurie sunkiais pokario metais atidavė savo jėgas tėviškės atstatymui, dabar senyvo amžiaus žmonės. Bet jiems nereikia prašyti duonos kąsnio — nei čia, Lietuvoje, o tuo labiau — tikėtis kažkokio „rūpėčio“ iš užjūrio. Valstybė jais pasirūpino: vien senatvės pensijas šiandien Lietuvoje gauna per pusę milijono žmonių. Ar galėjo mūsų žmogus apie tai svajoti Smetoninio režimo metais? Aišku, ne. Augimas ir plėtra matyti visose Lietuvos gyvenimo srityse. Tokia yra tikro-

Lenininė nacionalinių kalbų ugdymo politika

Buržuazinių ideologų antitarybinėje propagandoje svarbią vietą užima tariamasis lietuvių tautos, kaip ir kitų Tarybų šalies nacionalinių mažumų, rusinimas. Jie nenori suprasti lenininės nacionalinės politikos ir matyti, kaip Komunistų partija ir Tarybų valstybė ją nuosekliai įgyvendina visų tarybinių tautų labui.

Dabar Lietuvoje lietuvių kalba kalba daugiau kaip keturi penktadaliai gyventojų. Visos sąlygos sudarytos jaunimui mokytis gimtąja kalba. Lietuvių kalba rašomi ir daugiakūkstintiniai tiražais leidžiami grožinės literatūros kūriniai, spausdinama daug laikraščių ir žurnalų. Plačiai žinomi lietuvių kalbininkų mokslo pasiekimai. Tarybų valdžios metais Lietuva tapo pasauliniu lituanistikos centru. Tai rodo, kad lietuvių kalba branginama kaip daugumos Lietuvos gyventojų gimtoji kalba bei jų bendravimo priemonė.

1979 metų gyventojų surašymo duomenimis, respublikoje lietuviai sudarė 80 procentų, rusai — 8,9 procento, lenkai — 7,3 procento, likusieji — baltarusiai, ukrainiečiai, žydai ir kt. Lietuvoje įgyven-

dintas ir kitų kalbų, labiausiai paplitusių respublikoje, lygiateisiškumas. Tai garantuoja Lietuvos TSR Konstitucija.

Bendrojo lavinimo mokyklose rusų kalba dabar mokosi 13 procentų, lenkų kalba — 2,8 procento visų respublikos moksleivių. Rusų ir lenkų kalbomis transliuojamos radijo laidos, leidžiami žurnalai ir laikraščiai, spausdinamos knygos.

Lietuvių kalba, kaip ir visos kitos Tarybų šalies nacionalinės kalbos, yra valstybinė kalba. Greta jų didėja tarybinių tautų materialinio ir dvasinio tarpusavio bendravimo priemonės — rusų kalbos vaidmuo. Lietuvoje sudarytos sąlygos gerai išmokyti literatūrinę rusų kalbą. Per rusų kalbą kiekvienas Lietuvoje gyvenantis žmogus gali susipažinti su žymiaisiais viso pasaulio tautų materialinės ir dvasinės kultūros pasiekimais, mokslo ir technikos pažangos laimėjimais. Tarybų valdžios metais į rusų kalbą išversta beveik 500 lietuvių rašytojų knygų, beveik 400 šių knygų išleista kitų Tarybų šalies tautų kalbomis. Rusų kalbos dėka apie 300 lietuvių rašytojų knygų išleista užsienio kalbomis.

V. Siudikas

Veidmainiškais postrinčavimais apie taiką Vašingtonas tebedangsto tą pačią militaristinę politiką „iš jėgos pozicijų“.

DEDE SAMAS: — Stiš, balandžiuk!

V. Vorobjovo pieš.

DOMINIKOJ STIPREJA REVOLIUCINĖS ANTIIMPERIALISTINĖS POZICIJOS

Neseniai Santo Dominge įvykusios Dominikos Komunistų partijos III suvažiavimo delegatai stojo už tolesnį visų Dominikos Respublikos kairiųjų jėgų veiksmų vienybės stiprinimą. Agentūros Prensa Latina korespondentui tai pareiškė Narsisas Isa Conde, vėl išrinktas generaliniu sekretoriumi.

Dominikos komunistai, pabrėžė N. Isa Conde, ryžtingai parėmė Tarybų Sąjungos vykdomą taikos ir tarptautinio saugumo politiką. Jie solidarizavosi su Kubos revoliucija, su revoliucine Nikaragva, taip pat su teisinga salvadoriečių tautos kova, patvirtino ištikimybę proletarinio internacionalizmo principui.

vė, kuri visų aiškiausiai rodo, kas Pabaltiju iš tikrųjų rūpinasi, o kas tik tai tuščiai plepa.

Virgilijus Šakotas

Suvažiavimo rezultatai, pažymėjo Dominikos komunistų vadovas, rodo, kad didėja Komunistų partijos įtaka ir stiprėja jos revoliucinės antiimperialistinės pozicijos. Kartu su visomis pažangiomis respublikos jėgomis komunistai aktyvina kovą prieš intervencionistinį Reagano administracijos kursą, prieš pastangas kontroliuoti nacionalinę ekonomiką ir planus įkurti šalyje Pentagono karinę bazę.

Dominikos Komunistų partija, pasakė N. Isa Conde, kartu su kitais patriotiniais sluoksniais stoja už liaudies masių suvienijimą, kad šalis būtų išgelbėta nuo transnacionalinių korporacijų ir tarptautinio valiutos fondo, kuris yra Vašingtono irankis, viešpatavimo, ryžtingai reikalauja panaikinti sudarytą su JAV susitarimą, darantį žalą ekonomikai ir plačiųjų liaudies masių interesams.

Vilnis, 1984 liepos 19

Pažangiosios išeivijos kultūrinį palikimą turtinant

"Pasirinkimas visam gyvenimui" — taip pavadintas rankraštis iškeliavo į spaustuvę, kad joje virstų knyga. Tai — žinomos mūsų tautietės, išmijos pažangos Amerikos profesinių sąjungų ir moterų veikėjos, kovotojos už taiką Ksaveiros Karosienės prisiminimai.

Atskiri K. Karosienės pasakojimai apie praeitį ne sykį buvo spausdinami "Laisvėje", "Vilnyje", Vilniaus "Tiesoje", svarbiausius jos gyvenimo įvykius atspindi gausūs reportažai, išspausdinti pažangioje Amerikos lietuvių spaudoje (pavyzdžiui, K. Karosienė parašė daugybę reportažų apie kelionę į TSRS, apie pirmąją viešnagę Tarybų Lietuvoje, apie Jungtinių Tautų įkūrimą ir kt.). Tačiau visa tai išsimėtė po daugelį laikraščių. Besidominantiems K. Karosienės gyvenimu ir veikla, per kurią atsiskleidžia plati mūsų pažangaus veikimo panorama, daug padeda ir jos knygos. Bet vis dėlto visa ši medžiaga gerokai išsisklaidžiusi, sunkiai surenkama į vieną vietą. Mėginimas nuosekliai tiek trumpai papasakoti apie visą jos gyvenimą buvo išspausdintas J. Milerio-Dzūkelių knygoje "Metai ir bendražygiai".

Bet išsamesnį ir nuoskeklų K. Karosienės gyvenimo ir darbų vaizdą turėsime tik tada, kai išeis jos memuarų knyga, kurios rankraštį sudaro daugiau kaip 300 puslapių.

Naujoji knyga, kurią parengė spaudai "Minties" leidyklos "Gintaro" redakcija, bus gausiai iliustruota. Išangą jai parašė Albertas Laurinčiukas, literatūrinis bendraautorius — buvęs šios redakcijos vedėjas, K. Karosienės ir apskritai pažangios Amerikos lietuvių veiklos tyrinėtojas Vytautas Kazakevičius. Knygoje pasakojama apie K. Karosienės gyvenimą nuo vaikystės, apie darbus ir įvairiapusę veiklą, apie gyvenimo kelyje sutiktus žmones. Tuo būdu pažangių užsienio lietuvių istorijos vaizdas žymiai prasiplės.

Leidyklos planuose yra ir daugiau pažangių užsienio lietuvių istorijos ir jos kultūrinio palikimo knygų. Ta pati "Gintaro" redakcija ruošia spaudai Leokadijos Petkevičienės knygą apie pažangių užsienio lietuvių ryšius su pirmąja pasaulyje darbininkų valstybe — Tarybų šalimi. Ši knyga skirta plates-

niam skaitytojui — ji bus leidžiama rusų kalba.

1985 metų planuose yra Vytauto Kazakevičiaus istorinė apybraiža apie pažangių JAV lietuvių meninę veiklą. Ji paremta Lietuvių meno sąjungos istorija. Šią knygą autorius buvo žadėjęs atiduoti leidyklai anksčiau, bet sutrukdė kiti darbai ir užsitęsęs medžiagos rinkimas.

Jonas Petronis įteikė leidyklai Vinco Bovino publicistikos raštų rinkinį. Sudaryti tokį rinkinį, kai negali padėti autorius, yra sunkus darbas: reikia perversti daug komplektų, atrinkti tai, kas tinkamiausia. Tokio darbo ėmėsi J. Petronis, kuris yra pats daug bendradarbiavęs pažangioje JAV lietuvių spaudoje. Dabar, prašomas leidyklos ir knygos rankraščio recenzentų (Broniaus Raguočio ir Vytauto Kazakevičiaus), J. Petronis tobulina šį rankraštį. Knyga bus skirta vienai temai — kultūrai. V. Bovinas yra labai daug paskelbęs įvairių raštų, juos atrinkti vidutinės apimties knygai bus nelengva. Beje V. Bovinas yra parašęs savo autobiografiją, ją nusiuntė ir į Lietuvą, tad ji knygoje bus spausdinama pirmą sykį, jei kuris nors periodinis leidinys nepasinaudos proga tą autobiografiją anksčiau pagarsinti. Tačiau leidėjams labai stokoja V. Bovino nuotraukų. Ar nėra kas jų turi atliekamų ir galėtų atsiųsti į Vilnių?

J. Petronis atliko ir kitą reikalingą, naudingą darbą: paruošė Rojaus Mizaros apsakymų rinkinį. Kaip žinia, Lietuvoje išleisti šio įžymaus Amerikos lietuvių rašytojo visi romanai, paskelbtos dramos, bet apsakymai plačiam respublikos skaitytojui nėra žinomi. J. Petronis kruopščiai sudarė bibliografiją, surinko tuos apsakymus ir atidavė leidėjams — jie pateko į "Vagos" leidyklos rankas. Prisiimkime: 1985 m. sukanka 90 m. nuo R. Mizaros gimimo.

O šiuo metu galvojama apie dar dvi publicistikos kultūrinėmis temomis knygas, kurioms jau sudaryta nemaža bibliografija: Rudolfo Baraniko ir Rojaus Mizaros. Jų sudarymo pasiryžę imtis V. Kazakevičius ir J. Petronis. Tad darbas turinantis pažangios išeivijos kultūrinio palikimo biblioteką Lietuvoje tęsiasi. **Vladas Kaunietis**

turėjo didelį pasisekimą. Vietinė spauda pažymėjo didžiulį, originalų R. Katiliaus meistriskumą. "Puiki tarybinio muzikanto technika", — rašė Tuniso laikraštis "Aksion", — įgalina jį atlikti geriausių pasaulio kompozitorių kūrinius. Jis demonstruoja įdomią atlikimo manierą ir giliai atskleidžia klasikos muzikinių paveikslų esmę".

PREMIJA IŠ PRANCŪZIJOS

Prancūzijoje buvo surengtas tarptautinis knygos ženklų-ekslibrių konkursas tema "Medis visais aspektais". Prancūzijos kolekcionierių asociacija trečiąją premiją paskyrė dailininkui iš CV Vilniaus A. Čepauskiui.

R. KATILIAUS KONCERTAI TUNISE

Tuniso municipalinis teatras buvo pilnas. Salė, sulaikiusi kvėpavimą, klausėsi, kaip smuiku griežia Raimundas Katilius.

Lietuvos valstybinės filharmonijos solistas, Lietuvos TSR nusipelnęs artistas R. Katilius atvyko į Tunisą kultūros ministerijos kvietimu. Jis koncertavo su Tuniso simfoniniu orkestru.

R. Katilių Tuniso muzikos mėgėjai gerai pažįsta. Lietuvos TSR valstybinės premijos ir tarptautinių konkursų laureatas jau lankėsi Tunise prieš dvejus metus. Tą kartą smuikininkas iš Tarybų Lietuvos surengė tris koncertus, kurie Vilnis, 1984 liepos 19

Kauno "Jiesios" dailiosios keramikos gamykla išleidžia 340 pavadinimų produkciją. Tai dailūs keraminiai ar porceliano kavos servizai, puošnios vazos, kiti valgomojo reikmenys, įvairūs suvenyrai. Įmonėje įrengta gaminamų dirbinių ekspozicija.

Nuotraukoje: Gamyklos vyriausiojo inžinieriaus pavaduotojas Juozas Ravinskas ir asortimento kabineto vedėja Darata Samalionienė prie naujos produkcijos stendų. K. Jurelės nuotrauka

Vytauto Kryževičiaus saulė

Nuotraukoje: V. Kryževičius savo dirbtuvėje.

Vytauto Kryževičiaus veido bruožai — griežti, išraiškingi, rankos — pratusios laikyti kūjį. O juk visai neseniai, prieš kokius ketverius penkerius metus, jis atlikdavo darbą, reikalavusį ne tiek fizinių pastangų, kiek ypatingo kruopštumo, tikslumo. Vytautas dirbo su gintaru, spalvotaisiais metalais, sidabru.

Kalvius — tikrus savo darbo meistrus Vytautas pirmą kartą pamatė Panevėžio tiksliosios mechanikos gamykloje, kur jis dirba elektriku. Kaip tik čia, gamykloje, vyko Panevėžio zonos kalvių seminaras. Tris savaites dirbtuvėse negeso žaizdrai, stebėti kalvių darbą galėjo visi, ir toms dienomis Vytautas, kaip sakoma, "užsikrėtė" nauju amatu.

Šiandien Vytautas Kryževičius — vienas žymiausių Lietuvoje kalvių liaudies meistrų. Jo darbus iš plieno galima pamatyti Panevėžio visuomeniniuose pastatuose, o pats didžiausias iš jų — padovanotas savajai įmonei. Sakoma, kad "teatras prasideda nuo kabyklos". Matyt, "gamykla prasideda nuo vartų". Jis, Vytautas, tokius gamyklos vartus — tikrą meno kūrinį — ir nukalė. Koks sunkus buvo šis darbas, rodo kad ir toks faktas, jog vartuose yra daugiau kaip tūkstantis jungiamųjų kniedžių.

Tačiau pagrindinė kalvio Kryževičiaus kūrybos tema — saulė, tas šviesulio paveikslas, kuris gyvas ir liaudies dainose, ir padavimuose. Kiekvienai vėlesnei iš savo daugy-

V. Kryževičiaus "Saulė".

V. Bajoro nuotraukos bės saulių Vytautas prideda kažką naują, dar kartą įrodydamas, kad ši tema — neišsemiamą. Vienai iš tokių Kryževičiaus saulių paskirtas TSRS liaudies ūkio pasiekimų parodos bronzos medalis.

Vytautas Kryževičius priklauso Lietuvos TSR liaudies meno draugijai, kuri savo gretose jungia 2,300 meistrų. Valstybė sudarė visas sąlygas jų produktyviam darbui: padeda meistrams medžiagomis, rūpinasi dirbtuvių įrengimu, leidžia katalogus. Turi savo dirbtuvę ir Vytautas Kryževičius, kur kas vakarą įpučia kalvės žaizdrą. Dažnas svečias dirbtuvėje ir jo keturiolikmetis sūnus. Galbūt netrukus mes išgirsime apie kalvių Kryževičių dinastiją?

Stiprus žmogus paprastai kenčia nesiskųsdamas, silpnas — skundžiasi neketendamas. **P. Buastas**

Praėjo jau keturiasdesimt metų

Keturi dešimtmečiai mus skiria nuo to šurpau sekmdienio, kai fašistai nuo žemės paviršiaus nušlavė tarp miškų užsiglaudusį Dzūkijos kaimą Pirčiupius. 1944 metų birželio trečiąją hitleriniai okupantai sudegino šį kaimą ir 119 jo gyventojų. Nuo fašistų kulčių ir liepsnose žuvo 69 vaikai, 29 moterys ir 21 vyras. Sudegė beveik visi Pirčiupių trobėsiai. Šią baisią fašistų piktadarybę šiandien primena du brolių kapai, kuriuose buvo palaidotos hitlerinių budelių aukos. Ją primena ir muziejiniai eksponatai, rūpestingai surinkti sudegintame kaime ir saugomi mūriniame pastate įrengtoje ekspozicijoje.

O prie kryžkelės, kur kelias nuo Vilniaus šakojasi Alytaus ir Gardino link, jau trečias dešimtmetis rymo Pirčiupių "Motina", stūkso granitinė memorialinė siena su reliefais ir žuvusiųjų pavardėmis. Jų atminimą įamžino Lenino premijos laureatas skulptorius G. Jokūbonis ir architektas V. Gabriūnas. Pirčiupio aukoms paskirta liaudies poeto

Just. Marcinkevičiaus poema "Kraujas ir pelenai", keli publicistiniai leidiniai, filmai.

Skaudi lietuvių tautai buvo Pirčiupių tragedija. Juolab, kad rytuose jau švito laisvės aušra. Galingų Tarybinės Armijos smūgių daužoma, vokiškųjų grobikų kariauna ritosi į vakarus. Ir neužilgo, liepos 13-ąją buvo išvaduotas Vilnius, o drauge ir aplinkiniai rajonai.

Tarybų valdžia padėjo greit atstatyti Pirčiupių kaimą, kuriame vietoj medinių trobelių išaugo mūriniai namai. Dabar čia yra Valkininkų miškų ūkio medienos perdirbimo cechas, kuriame daromi sodų nameliai, pjaunamos lentos, ruošiamą mediena Alytaus namų statybos kombinatui. Čia dirba A. Simokaitis ir kiti atsitiktinumo dėka likę gyvi pirčiupiečiai, ir jaunoji karta.

... Kiekvienais metais birželio trečiąją suvažiuoja žmonės į Pirčiupius iš aplinkinių rajonų, iš Vilniaus pagerbti fašizmo aukų atminimą, nulenkti galvas prie "Motinos" monumento. **J. Žukauskas**

Nuotraukoje: Pirčiupiai pavasarį.

M. Baranausko nuotrauka

Iš kurios pusės važiuotum ar pėsčias eitum į Kazlų Rūdą, būtinai turi perkirsti mišką. Nežiūrint to, kad šį Suvalkijos miestą juosia vieni didžiausių Lietuvoje miškų, į jį patekti nėra sunku. Pro Kazlų Rūdą praeina Kauno-Kybartų geležinkelis, kurio viena atšaka pasiekia Kapsuką ir Alytų, į ją atvingiuoja Kauno-Kapsuko plento atšaka, kelias iš Višakio Rūdos ir Jūrės.

Pirmą kartą Kazlų Rūdos kaimas paminėtas 1744 metais. Vardą jis gavo nuo geležies rūdos degėjų, kuriuos aplinkiniai gyventojai vadino "kazlais". Čia veikė geležies kalykla, kurioje kasmet buvo nukalama iki 20 tonų įvairių geležinių įrankių. Nutiesus geležinkelį į Karaliaučių, susidarė galimybė iš kitur atsivežti žymiai pigesnės gele-

žies, todėl verslovės sunyko, o kaimas, įsteigus geležinkelio stotį, ėmė sparčiai augti. Praeito šimtmečio pabaigoje ir šio pradžioje čia vykdavo dideli turgūs ir prekymėčiai.

Turtinga ir įvairi Kazlų Rūdos praeitis. Aktyviai šios apylinkės žmonės kovojo už Tarybų valdžią visą buržuazijos valdymo laikotarpį. Fašistinės okupacijos metais Kazlų Rūdos miškai glaudė liaudies keršytojų — "Jūros" ir "Pirmyn" partizanų būrius. Partizanai vertė nuo bėgių prieš karinius ešelonus, nutraukinėjo telefono-telegrafo ryšius, naikino hitlerininkus ir jų talkininkus.

Kazlų Rūdą, smarkiai sugriauta karo metais, užgydė žaizdas. Ypač sparčiai ji pradėjo augti pastačius

METALO "ŠARVŲ" KŪRĖJAI

Nuotraukoje: Jaunesnioji mokslinė bendradarbė E. Sorokaitė, instituto direktorius akademikas R. Višomirskis ir inžinierius B. Šebeka ruošia naują spausdintų schemų dengimo metalu technologiją.

Atrodytų, kas gali būti tvirtesnis už metalą? Tačiau metaliniai daiktai, veikiami išorinės aplinkos — drėgmės, temperatūros, cheminių medžiagų — anksčiau ar vėliau pradeda rūdyti. Dėl to kasmet prarandama dešimtadalis pasaulyje išgaunamo metalo.

Kova su metalų korozija — viena svarbiausių problemų, kurią gyvildena Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Chemijos ir cheminės technologijos instituto kolektyvas. Dirbant šios srities darbus, padaryta daugiau kaip 200 išradimų. Instituto mokslininkų sukurtas technologijas, kaip plonytėmis dangomis tarsi "šarvais" apsaugoti metalą nuo rūdijimo, taiko beveik aštuoni šimtai Tarybų Sąjungos gamyklų, jos duoda maždaug 30 milijonų rublių ekonomijos per metus. Instituto darbai — labai aukšto mokslinio lygio.

Ypač plačiai paplito blizgančio cinkavimo technologijos. Jas taiko tokie pramonės milžinai, kaip Volgos, Kamos, Gorkio gamyklos, tiekiančios didžiakrūvius sunkvežimius ir lengvuosius automobilius.

— Mūsų sukurti "drabužiai" metalui beveik neturi analogų užsienyje, — pastebi instituto direktorius, akademikas Romanas Višomirskis. — Daugelis dangų gerokai plonesnės. Jų korozinis atsparumas nesumažėjo, o sutaupom daug deficitinių medžiagų. Štai padengti plieną, varį ar kitus metalus ir jų lydinius "limeda nb" (iššifravus — "lietuviškoji metalo danga nikelis blizgantis"), perpus mažiau sunaudojama brangaus nikelio. Be to, dangų paviršiaus nebereikia poli-

ruoti: 15 mikrometrų storio plėvelė — tarsi veidrodinė. Vilniečiai chemikai, bendradarbiaudami su čekų mokslininkais, sukūrė ir prietaisus, kurie leidžia labai tiksliai kontroliuoti metalų padengimo storį.

Nemažai užsienio firmų įsigijo originalaus šarminio cinkavimo, atsisakant kenksmingų ciano druskų, technologinio proceso licenziją. Panaudojus tam tikras organines medžiagas, cinkuotas paviršius tapo lygus, blizgantis.

Pirmiausia šis procesas buvo įdiegtas Kauno radijo gamykloje. O dabar mokslininkai su gamybininkais įgyvendina trijų pakopų bendradarbiavimo programą, kurios tikslas — iš pradžių patikimai nukenksminti galvaninių cechų nutekamuosius vandenius bei apsaugoti nuo teršimo orą, o vėliau — "išgaudyti" iš vandens metalą ir gražinti jį į gamybos procesą, taip pat gražinti į cechus pakartotinam, daugkartiniam naudojimui išvalytą vandenį bei orą.

Vienas naujausių instituto darbų — technologijos, leidžiančios paladžio, rodžio, platinos plėvelėmis patikimai apsaugoti brangias elektronines detales.

Institutas jau keliolika metų koordinuoja mokslinio tyrimo darbus metalų apsaugos nuo korozijos metalinėmis ir nemetalinėmis neorganinėmis dangomis visoje TSR Sąjungoje. Šiuose darbuose jis taip pat glaudžiai bendradarbiauja su Ekonominės savitarpio pagalbos tarybos šalių mokslinėmis organizacijomis. **Romualdas Česna**

Išaugęs tarp pušynų

bandomąjį medienos dirbinių kombinatą. Jame dabar dirba daugiau kaip 1500 žmonių, o produkcija keliauja į Belgiją, Suomiją, Vokietijos Demokratinę Respubliką, Lenkiją.

Nemažai žmonių dirba remonto mechaninėje gamykloje, kurioje remontuojami automobiliai, gaminamos atsarginės dalys traktoriams, žemės ūkio mašinoms. Kazlų Rūdoje yra pieninė, duonos ir pyrago kepykla, buitinio aptarnavimo paviljonas, dešimt įvairių parduotuvių, statomas ryšių skyrius.

Miesto vykdomojo komiteto pirmininkas Jonas Skarbauskas man pasakė, kad pokario metais Kazlų Rūdoje pastatyta beveik 600 namų. Juose dabar gyvena daugiau kaip aštuoni tūkstančiai žmonių. Mažieji

miesto gyventojai lanko du vaiku darželius-lopšelius, veikia 1400 vietų nauja vidurinė mokykla, mokykla internatas, vakarinė vidurinė ir muzikos mokykla, moksleivių turistinė bazė.

Gyventojų sveikatą saugo gamyklose esantys medicinos punktai, miesto poliklinika, 110 lovų ligoninė. Tikintieji gali lankyti 1924 metais statytą ir neseniai suremontuotą bažnyčią.

Miestą supantys sausi pušynai, graži aplinka į Kazlų Rūdą traukia traukia poilsiautojus, turistus. Gausus būrys miškininkų rūpinasi, kad miesto svečiams būtų malonu ir jauku šiame Suvalkijos kampelyje. Neseniai jie įrengė Miško muziejų, kuriame niekad netrūksta lankytojų. **Stanislovas Pleskus**

Vilnis, liepos 19

APIE MŪSŲ FOLKLORĄ — BAVARIJOS RADIJAS

Bavarijos radijas transliavo laidą apie lietuvių liaudies muziką. Laidoje daugiausia vietos buvo skirta P. Mataičio vadovaujama LTSR liaudies buities muziejaus Liaudies muzikos teatro trupei, pristatyta žinoma liaudies dainų atlikėja V. Janulevičiūtė. Laidoje skambėjo liaudies muzikos teatro trupės plokštelės "Vai žydėk, žydėk" bei Vilniaus universiteto folklorinio ansamblio įrašai.

Pernai Vokietijos FR radijo klausytojai girdėjo laidą apie lietuvių liaudies dainas, įvairioms etninėms

Lietuvos sritims būdingą vokaline liaudies muziką. Pasakojimui buvo panaudota Tarybų Lietuvoje išleista plokštelė "Džukų dainos", kiti įrašai.

Abejas laidas parengė didelis Lietuvos kultūros propagavimo entuziastas Miuncheno universiteto dėstytojas J. Rangė. Jis yra stažavęs Vilniaus universitete, gerai išmoko lietuvių kalbą. Minėtose radijo laidose J. Rangė, kiek leido laikas, pateikė klausytojams žinių ir apie respubliką. Laidas vienu metu girdėjo bemaž milijonas Vokietijos FR gyventojų.

Vilniaus visuomenė pagerbė S. J. Jokubką

Nuotraukoje: Iškilmingo S. J. Jokubkos pagerbimo Meno darbuotojų rūmuose prezidentas. Kalbą S. J. Jokubka. Dešinėje — Amerikos-Rusijos instituto garbės prezidentė K. Karosienė, Lietuvos KP Centro Komiteto Užsienio ryšių skyriaus vedėjas M. Sadovskis. Kairėje — "Laisvės" laikraščio direktorių tarybos narė N. Ventienė, Lietuvos TSR užsienio reikalų ministras V. Zenkevičius, "Tėviškės" draugijos pirmininkas P. Petronis. A. Sabaliausko nuotraukos

Į gražių Meno darbuotojų rūmų Raudonąją salę pasveikinti įžymaus pažangiųjų užsienio lietuvių visuomenės veikėjo, ilgamečio "Vilnies" laikraščio vyriausiojo redaktoriaus Stasio Jono Jokubkos 75-ųjų gimimo metinių ir Lietuvos TSR nusipelnusio žurnalisto garbės vardo suteikimo proga birželio penktosios dienos popietę susirinko respublikos sostinės mokslo, kultūros ir meno darbuotojai, žurnalistai, besimokantis jaunimas.

Iškilmes pradėjo "Tėviškės" draugijos prezidento pirmininkas P. Petronis. Visų susirinkusiųjų vardu jis nuoširdžiai pasveikino S. J. Jokubką gražios sukakties ir garbingo apdovanojimo proga ir palinkėjo Jubiliatui geros sveikatos ir didelės sėkmės pažangiojoje užsienio lietuvių veikloje.

Susirinkusieji plojimais sutiko žinią, kad šiame iškilmingame pagerbime dalyvauja viešnios iš JAV — Amerikos-Rusijos instituto garbės prezidentė K. Karosienė, "Laisvės" laikraščio direktorių tarybos narė N. Ventienė ir "Laisvės" laikraščio direktorių tarybos sekretorė N. Buknienė.

Žodis suteikiamas Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos valdybos pirmininkui, "Tiesos" laikraščio redaktoriui A. Laurinčiukui.

— Mums visiems labai malonu, — pasakė jis, — kad su įžymiais pažangiųjų užsienio lietuvių veikėjais, viešniais Tarybų Lietuvoje, šiandien susitiko Lietuvos KP Centro Komiteto pirmasis sekretorius P. Griškevičius, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininkas R. Songaila, CK sekretorius Vilnis, 1984 liepos 19

L. Sepetys, kad jiems įteikti apdovanojimai.

A. Laurinčiukas papasakojo susirinkusiems apie pirmąjį ir vėlesnius susitikimus su S. J. Jokubka Tarybų Lietuvoje ir už tolimojo Atlanto, apie Jubiliatą pasiaukojamą darbą leidžiant "Vilni", jo plačiašakę visuomeninę ir kultūrinę veiklą.

"Minties" leidyklas vyriausiasis redaktorius E. Juškys, apibūdindamas S. J. Jokubką, pasakė, kad svarbiausi jo būdo bruožai — tai proto skvarbumas, politinių įvykių vertinimas iš klasinių pozicijų, didelė meilė darbo žmonėms, giliai suprastas internacionalizmas. E. Juškys palinkėjo Jubiliatui didžiulės ištvermės kovojant už šviesiausius žmonijos idealus.

— Chicagoje yra du adresai, kuriuos gerai žino kiekvienas, kas atvyksta į JAV iš Tarybų Lietuvos, — kalbėjo Vilniaus V. Kapsuko universiteto docentas, istorijos mokslų kandidatas B. Ragutis. — Tai "Vilnies" laikraščio redakcija ir Jokubkų namai.

Skaitydami "Vilni", mes visuomet prisimename ir jos ilgametį redaktorių S. J. Jokubką, kuris garbingai tęsia savo pirmtakų ir mokytojų V. Andriulio, L. Joniko, L. Prūseikos beveik prieš 65 metus pradėtą darbą. Kartu mes pažįstame draugą Jokubką ir kaip puikų publicistą ir literatą, skaitome jo talentingai parašytus straipsnius, knygas.

Daug šiltų žodžių kalbėjo pasakydama ištikimajai Jubiliatui gyvenimo draugei Onutei Jokubkienei, kurios svetingumą Chicagoje paty-

rė ne vienas ir iš buvusiųjų S. J. Jokubkos pagerbimo iškilmėse.

Poetas L. Valbasys mintimis grįžo į tolimąją Braziliją, kurioje S. J. Jokubka pradėjo savo revoliucinę ir kultūrinę veiklą. Šioje šalyje jis kartu su kitais lietuviams emigrantais patyrė visą išnaudojimo ir beteisiškumo pragarą, ką vėliau aprašė puikioje apsakymų knygoje "Brazilijos plantacijos".

Viešnia iš San Francisco K. Karosienė papasakojo susirinkusiems, su kokia meile ir atsidavimu pažangieji JAV lietuviai puoseleja ir remia savo spaudą — "Laisvės" ir "Vilnies" laikraščius, su koku nekantrumu laukia jų pasirodant. Ji palinkėjo S. J. Jokubkai ir toliau sėkmingai darbuotis leidžiant "Vilnies" laikraštį, buriant apie jį pažangiąją išeiviją.

Vilniaus universiteto studentas, būsimasis žurnalistas G. Aleknavičius pasakė, kad pažangiųjų užsienio lietuvių veikla yra pavyzdys jaunimui, kaip reikia siekti savo užsibrėžto tikslo, mylėti gimtąją žemę, tėvų kalbą.

Šiltai susirinkusiųjų sutiktas, žodį tarė "Vilnies" laikraščio vyriausiasis redaktorius S. J. Jokubka.

— Mano darbe aukštą įvertinimą Tarybų Lietuvoje, — pasakė jis, — yra kartu ir visos pažangio-

sios lietuvių išeivijos nuopelnų įvertinimas. Tai džiugina mus ir skatina su dar didesniu ryžtu žengti pažangos keliu.

Drg. S. J. Jokubka nuoširdžiai padėkojo Lietuvos KP Centro Komitetui, asmeniškai Lietuvos KP Centro Komiteto pirmajam sekretoriui draugui P. Griškevičiui, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumui ir respublikos vyriausybei už paramą ir dėmesį, Lietuvos TSR nusipelnusio žurnalisto garbės vardo suteikimą.

Svečias iš JAV plačiai papasakojo apie pažangiųjų lietuvių veiklą kovojant už taiką, demokratiją ir socializmą, skleidžiant tiesos žodį apie Tarybų šalį, stiprinant ryšius su tėvų žeme. Jis palinkėjo Tarybų Lietuvos darbo žmonėms naujų laimėjimų įgyvendinant didingus Komunistų partijos nubrėžtus uždavinius.

Pagerbiant S. J. Jokubką dalyvavo Lietuvos KP Centro Komiteto užsienio ryšių skyriaus vedėjas H. Sadovskis, Lietuvos TSR užsienio reikalų ministras V. Zenkevičius, kiti respublikos atsakingi partiniai ir tarybiniai darbuotojai.

Po iškilmingosios dalies susirinkusioji nuoširdžiai sveikino Jubiliatą, įteikė jam gražiausių gėlių puokštes. V. Petkevičienė

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF

Heroines come in all sizes, shapes and ages, and not all are relegated to our "Ancient History" books as Mother Jones, Madame Curie, Mother Bloor, Helen Keller, Sojourner Truth, Harriet Tubman, Jane Addams.

America's working class heroines are still to be found in our midst, as Alice Yonik, who worked at the Vilnis newspaper for many years alongside her husband, editor Leon Yonik.

Previous to the Yoniks' coming to Chicago, Alice had been active in organizing the Ford auto workers at the Dearborn plant — an assignment as dangerous as trying to organize coal miners in Harlan County Kentucky in the 1930's. She was frequently yanked from speaking platforms, brutally beaten and thrown into the "Paddy wagon" by Ford's notorious goon squads. She became a number one target for these gunsters.

When four young men were killed during the strike at the Ford Dearborn plant, it was Alice Yonik who was placed in charge of the funeral arrangements. Later, when she, Leon and the family moved to Chicago, they joined the "Vilnis" family, where they both worked until Leon's death, and until Alice's arthritic condition made it impossible for her to continue working any longer.

While working at the "Vilnis" Alice participated in every struggle for Social Security, unemployment compensation, free lunches and milk for school children. She, along with members of the Unemployed Council helped replace furniture of countless evicted families. Her energy was as boundless as her love for her son Leon, Jr., who was never left alone regardless of her commitments.

Like Sonia Kaross and Ilse Bimba, Alice, too, was a member of the Suffragettes. She faced the ridicule, taunts and physical violence from male chauvinists resentful of the women's struggle for the right

to vote. She worked at Hull House with the successor of Jane Addams, alongside Jessie O'Connor, wife of the well known writer Harvey O'Connor.

There were many other Lithuanian women who earned the title of "heroine." They were Mary Strupinsky, Stella Vaičiulionis, Ursulė Juodaitis, Julia Casco, Lucille Matuz, Julia Smith, Martha Plečkaitis (Marquardt), Millie Yotka (Kancere). Lithuanians can take pride in the role of Lithuanian women in obtaining many of the rights Reagan is now determined to take away. REAGAN MUST BE DEFEATED IN 1984!

UNDERGROUND RAILROAD FOR CENTRAL AMERICAN REFUGEES

In the days of slavery, many courageous whites risked their lives to provide "underground railroads," or safe passage, to slaves fleeing brutal masters. Today, with the additional military aid by Reagan to Central American dictators used for the purpose of further repressing an already oppressed peoples, many more refugees are fleeing for their very lives. They come from El Salvador, Lebanon, Haiti, Guatemala and other impoverished nations.

Today's "underground railroad" is provided by many churches determined to uphold the tradition of America, emblazoned on the base of the Statue of Liberty? "... to aid the oppressed, the huddled masses yearning to be free."

A young woman, Stacey Merkt, a worker at a church sponsored refugee center was convicted in Brownsville, Texas and faces FIFTEEN YEARS IN PRISON for helping a young Salvadoran couple and their infant to escape the atrocities which took the lives of their family members.

Merkt defended her actions on the basis of international covenants agreed to by the United States

Nukelta į 8 pusl.

Atkelta is 7 pusl.

which legalizes helping political refugees escape from oppression. Ironically, none of Batista's henchman from Cuba, nor the most notorious war criminals from So. Vietnam and other dictatorships face any difficulty in securing political asylum.

Just as the Abolitionists fought against the injustices and horror of slavery, so the churches are determined to continue their humanitarian work. The Rio Grande Defense Committee has already been established to support Merkt's fight and to appeal her wrongful conviction.

Many Americans are baffled at the American government's refusal to deny political asylum to El Salvador refugees when it accepts the SCUM of so many other nations. The reason? If the U. S. government granted political asylum, it would be tantamount to admitting to the TOTALITARIAN nature of the regime, whereas Reagan and the Administration continually characterize it as a "Democracy"!

By denying asylum, also, it is determined to stem the sentiment against U. S. involvement in El Salvador — so dramatically reflected in the steady growth of the church sanctuary movement. **THE MOVEMENT WILL NOT BE STOPPED!**

The safety of the refugees is the responsibility of the American people as it is OUR GOVERNMENT WHICH PROVIDES THE INSTRUMENTS OF REPRESSION to the Central American dictators! Just as all the people of Germany were blamed for the excesses of Hitler and his Storm Troopers, so now the world questions the innocence of the majority of the American people who apathetically approve all increases in military aid.

STRANGE HAPPENINGS IN DETROIT

When the Lakštutes and John Feiza returned from their singing engagement in Detroit, May 6th, the topic of conversation was NOT their customary wonderful reception by the Detroiters, but the unexplained burglary at the Lithuanian Social Club.

For 50 years, the Lithuanian Club had never been burglarized, then in the space of two WEEKS, it suffered two break-ins.

Some time after 7 P.M. on March 30, a gang of burglars used a pickaxe to whack off the lock of a STEEL FRONT DOOR, and then broke an axe while jimmying open a steal grate. (Yet no one heard? No one saw anything despite the fact that the club is located near a Police Station?) Once inside, they ripped the pay telephone off the wall and carried it out, also a color TV and radio, several cases of beer, whiskey and pop, boxes of candy, chewing gum, potato chips and 15 CARTONS of cigarettes — two big flags and 12 DOZEN beer glasses! The loss was estimated at just under \$2,000 and was duly reported.

THE UNINVITED GUESTS RETURN

On April 14, shortly after 7 A.M., a neighbor across the alley heard a strange sawing noise and saw four WHITE MEN IN BUSINESS SUITS AND TIES — fever-

ishly passing cases and crates over a high chain link fence. One of the men was trying to saw a hole in the fence with a hack saw. The neighbor called the police and reported a robbery in progress. Records show the call was received at 7:09 A.M. but the time on the police report was 1:21 P.M.

On the second haul, Cassi Garrelis, the club's vice president, said they got all the usual loot AGAIN, but this time they also took a mounted deer head and hooves off the wall, climbed a high shelf and stole two old bowling trophies. Not satisfied with that, they also stole the fire extinguisher, silverware from the kitchen, MORE drinking glasses, and even the toilet paper!

The police seemed most baffled by the theft of two big flags — one American — the other the Michigan state flag — and the 12 DOZEN beer glasses. The Detroiters will have to check out the opening of any new social clubs or taverns.

We can sympathize with the Detroit Lithuanians knowing how hard they have worked all these years to maintain their club. May they be spared any more unwelcome visitors!

HOW SAFE IS YOUR SAFE DEPOSIT BOX?

Many individuals who rightfully fear a repetition of the early 1930's bank failures, nevertheless feel secure in the knowledge that their most valuable and important documents repose in the Safe Deposit Vault of a nationally insured bank.

It may come as a shock, therefore, to learn that the contents of 22,475 safe deposit boxes which contained personal and financial papers, jewelry, flat ware, coins, etc., have gone unclaimed since the early 1930's. When these national banks closed, the depositors not only lost all their life's savings, but were denied access to their safe deposit boxes as well.

One can question the ethics of the national banks — and the government — in asking owners or heirs of closed national banks — 50 years LATER — to issue a claim for their property. How many of these owners are still alive? Also, the article appeared in the small senior citizens magazine — "Modern Maturity". How many read or subscribe to the magazine? The magazine was dated Dec. 1983 — Jan. 1984 and the claimants were to respond by June 30, 1984 to the Claims Processing Unit, Office of the Comptroller of the Currency, Washington, D. C. 20219 or the unclaimed property would be disposed of!

BAD NEWS FOR ILLINOIS HOME OWNERS

For the rent-weary tenant dreaming of owning his own home in Illinois, it may come as a sobering thought to discover that home foreclosures in Illinois rate among the highest in the NATION — and are STILL rising! Blame is attributed to the Midwest's slow economic recovery, unemployment, underemployment, high divorce rates, excessive personal debts and escalating utility rates. NATIONALIZING ALL THE PUBLIC UTILITIES SEEMS THE ONLY SOLUTION to the astronomical utility rates. Soon hurricane lamps will begin making a strong comeback.

DESERVED HONOR FOR ALTGELD

On Labor Day, 1915, a sculpture depicting the former Illinois Gov. John P. Altgeld defending the helpless, was unveiled near Diversey Parkway and Cannon Drive in Lincoln Park. It was the work of Gutzon Borglum, creator of the Mt. Rushmore Memorial and the Gen. Sheridan equestrian statue near Belmont Avenue and Lake Shore Drive. Borglum died in Chicago in 1941.

Another monument is now to be erected in Jonquil Park at the intersection of Sheffield, Wrightwood and Lincoln Avenues and will be called "Eagle Columns" — inspired by Vachel Lindsay's poem about Altgeld, "The Eagle That is Forgotten."

A sculpture committee, made up of members of the Wrightwood Neighborhood Conservation Association and the Lincoln Park Conservation Association have begun a campaign to raise the more than \$125,000 needed to pay for the memorial. Altgeld had once lived in the area. Among supporters of the project are: Ald. Martin Oberman, State Sen. Dawn Clark Netsch, U. S. Rep. Sidney R. Yates and U. S. Sen. Charles Percy.

The sculptor, Chicago's Richard Hunt. Altgeld was the son of Prussian immigrants who came to Chicago as an attorney, then became a successful real estate dealer; served as county judge from

Laiškai ir parama

N. MIAMI BEACH, FLA.

Dear Nell,

Hil! How are you? I am writing for Mary Kvetkas. She is ill and in the hospital. From the hospital she will go to a nursing home. She has been finding it hard to read the Vilnis or any paper because she claims the print is too fine. Her subscription, I notice, is paid up until 1985 so I am taking advantage of her paper.

I'm still living in her house as a sort of caretaker. She has no known relatives so I supply her with what she needs.

Last I heard from Dorothy — (Murelis) — she and Wally were doing well. So is Dorothy's sister Nancy. Since their mother — who was my sister died, and my only son died, Dorothy and Nancy have adopted me as their substitute mother. So I hear from them during the holidays. We live too far apart to get together.

I am taking it easy. Going to the beach as often as I can. It was for the Ocean Beach that I settled in Miami, Fla. I do love it. Take care and with best wishes,

Margie Magdalen Novitski

BRONX, N. Y.

Dear Nellie — Have thought about renewal for weeks . . . just didn't get to it . . . also about greeting — donation — for confab. Enjoy reading Vilnis, as much news about people we know, etc. Next reminder you make up, you should insert that there is a very good English column for benefit of those who can't read Lithuanian. Give my regards to Antanas and you take care of yourself, and greetings to Louis. Peace and Love,

Anne Yakstis

SCOTTVILLE, MICH.

Sorry to be so late with Vilnis

1886 to 1891, then in 1892 was nominated for governor by the Democrats and was elected through the strong support of labor and farm groups to become the first Democratic head of state since the Civil War. He was defeated when he ran for re-election in 1896 and died in 1902 at the age of 55. Altgeld Street near Lincoln Park is named after him, as is Altgeld Gardens, a public housing project on the Far South Side. A re-reading of the book "Eagle Forgotten" is a "must".

WHY BIG BUSINESS LOVES LATIN AMERICA

In El Salvador, the minimum wage is \$26.00 a week. In Guatemala, it is only \$20 and in Haiti, \$13 to \$16.00 . . . the lowest in the world.

Among the top U. S. companies in El Salvador, UAW noted were: Phelps Dodge, Kimberly Clark, Monsanto, Sherwin-Williams and Sun Chemical. In Guatemala, we find the Bank of America, Allied Chemical and American Standard.

This explains the reason for the many runaway industries from America. Big business would like to bring the American working man's wages down to the level of the unorganized workers of Central and Latin America. No amount of concession from auto workers will ever satisfy the greed of American Auto Manufacturers!

subscription. Mom — Anastazija Zukas — no longer reads nor retains any memory of anyone, and she fell and fractured her thigh bone so is now in a medical facility. At 95, there's little to expect.

She is more comfortable now, though, and we expect she will heal yet. At least she will be able to stand and sit then. Only time will tell. Your friend,

Pauline Miller

PITTSBURGH, PA.

Dear Nellie — Boy how time flies! Seems like only yesterday I renewed our Vilnis suscription. Sorry for the oversight and delay. Enclosed check for \$25.00. One year's suscription, and donation \$15.00. Please pass on my regards to Julia Marazas.

Stanley Paulauskas

ST. PETERSBURG, FLA.

Dear Nellie, I am sending this correspondence to you hoping that it will get printed. Stanley left yesterday for three weeks of fishing with his son, and visiting with his family up North, so I promised I would write something about our Father's Day Celebration . . . so here it is.

Our Club and chorus is coming down home stretch for the season now and we are all ready for a vacation . . . especially me with all those programs every week, new music to learn and teach, poems to write, etc. I have just about had it for the season, and since my heart started acting up, making me quite ill for the past two months, I have been given the word . . . get away from it all and take a nice long rest away from everything.

I will be going to Prince Edward Island, Canada on July 15th for at least a month's vacation with friends, musical friends who want

Nukelta į 9 pusl.

Vilnis, 1984 Hepos 19

Atkelta iš 8 pusl.

me to visit with them. We have done our work and it is time to rest. I seem to be working on nervous energy as am still losing weight without trying . . . down to 116 pounds and now trying to hold. I have about 7 different wardrobes in my closet . . . but you know me, without my work, I would be a lost soul.

Mama is still going strong, always working in the yard, still in the kitchen at the Club and always full of pep and still dancing up a storm. Brother Richard is coming along O. K. . . it is a slow process but he is determined and walking alone and his mind is very alert.

I am also enclosing a poem written for "Father's Day" . . . since I did one for "Mother's Day", I did not want the fathers to feel slighted. Many regards to all at Vilnis and Chicago friends. (Because of lack of space, we could not include the poem. So sorry, Helen —nds.)

Helen Janulis

St. Petersburg, Fla.

Correspondent, Stanley Kuzmickas
Gone Fishing!

On June 16, 1984 St. Petersburg LLD kuopa celebrated Father's Day to let them know that they, as well as mothers are important too. There was a good gathering of members and friends and guests. Our Club has many ethnic friends such as Czechoslovakian, Yugoslavs, Ukraines, Polish, etc. and they say we have the friendliest club in town, with excellent home-made meals, good entertainment, dancing and an abundance of friendship.

The hall was buzzing as the meal of "dešros", sauerkraut, chicken and all the trimmings being served, cooked with culinary expertise by our very able head cook Violet Kuzmickas and her helpers, Helen Chaplick and Stella Daraska. The waitresses were efficient and speedy and the bartenders kept everyone in a happy mood. After a most delicious meal, our program for the day began. John Miller, well known to everyone, gave a Father's Day speech both in English and Lithuanian. He is a good speaker and is to be commended for his efforts. Our next delight was the solo singing of Stanley Kuzmickas, whose talent we all know and enjoy. He sang one song about "sons" called "Sūnus". The second song he dedicated to John and Lillian Lakosill, our Czech friends who are celebrating their 50th wedding anniversary . . . The song, "Love Me Tender", and the third song was "Come Back to Sorrento" translated into Lithuanian, and all beautifully rendered.

Next on the program was a poem, "A Tribute to Fathers", composed by Helen Janulis who seems to be writing poems for just about every special occasion, and enjoyed by all. The stage was then set, and our Dainos Mylėtojų Chorus under the direction of Helen Janulis began their program of songs about fathers, new songs never sung here before. A truly fine performance and a truly hard working chorus for nine months of the year.

We also celebrated the birthday of one of our Club members, Dorothy Poloney and sang her special request, "Let There Be Peace On Earth", which is so apropos with so much turmoil in Vilnis, liepos 19

Išpuodis iš Lietuvos

[VILNIUS]

Šį kartą Lietuvoje daug kur neteko lankyti, tebuvo nuvykęs į savo žmonos miestą Šiaulius ir savo vaikystės dienų miestą Panevėžį, visas daugiau kaip dešimt dienų išbuvo Vilniuje. Dešimt dienų, tarytum nemažas laiko tarpas, bet neteko nuobodžiauti, o susitikimas bei pasimatymams su jaunystės dienų draugais reemigrantais iš Brazilijos laiko stačiai nepakako. Norėjosi viską mieste pamatyti, aplankyti, o Vilniuje dabar yra ko pamatyti.

Labiausiai traukė pamatyti Liaudies ūkio laimėjimų nuolatinę parodą, kurią buvau matęs prieš trejus metus. Kartas nuo karto žmogus lankydamas šią parodą gali susidaryti vaizdą, kokiais tempais Lietuvos liaudies ūkis ekonomikos, mokslo bei kultūros atžvilgiais daro pažangą. Palyginus, ką mačiau parodoje prieš trejus metus ir ką mačiau šį kartą — Lietuva visapusiškai kyla, žygiuoja pirmyn. Daugiausia stebino mane lengvosios pramonės įvairios mašinos, aparatai, kompresoriai, kompiuteriai, o kalbant apie žemės ūkio bei maisto produktų asortimentą, pasirinkimas kuo didžiausias. Žinoma, visa to dar nepaspėja pagaminti vartotojams, bet jau džiugu, kad moka pagaminti ir žino kas vartotojams reikalinga.

Negalima buvo nenuėiti į Vilniaus daugoraižį — 22-jų aukštų viešbutį "Lietuva" pažioplinti. Daug esu keliavęs pasaulyje, daug esu trankešis Chicago viešbučiuose, priiminėdamas turistus iš Lietuvos, bet tokio moderniško viešbučio, kaip "Lietuva" nesu matęs. Išties, viešbutyje yra 700 vietų svečiams nakvoti. Restoranuose, kavinėse, baruose gali susėsti tūkstantis du šimtai žmonių. Beveik kiekviename aukšte yra jeigu ne restoranas, tai kavinė ar baras. Visur divonai, baldai paskutinės mados. Liftai dirba beveik Chicago "Sears Tower" liftų spartumu. Viešbutyje yra "Inturisto" įstaigos svetimai valiutai pakeisti į rublius, nusipirkti bilietams skristi lėktuvais bei važiuoti traukiniais, saloni, atelje ir p. Oro kondicionavimui, šaldytuvams, dulkių siurbliams, parketo blizginimui, virtuvių technikai, liftams viešbutis suvartoja mažiausia 3,000 kilovatų elektros. Svečių paslaugoms bei viešbučio prižiūrėjimui dirba apie 900 žmonių. Viešbučio užimtumas, kaip papasakojo direktorius R. Vaugas, svyruoja tarp 92-98 procentų. Vadinasi, visuomet beveik pilnas svečių. O jų esti iš įvairių pasaulio kraštų, kaip iš daugumos Europos valstybių, Šiaurės ir Pietų

our world today. Our chorus has sung over 180 songs during the season, not counting solos, duets, etc. That is a dedicated chorus and always well received by the audience. Many thanks to all who helped to make LLD Father's Day such a special one. Oh yes, not to forget, the men of the LLD kuopa got their meal free of charge . . . We began to depart slowly, with everyone wishing all a happy and healthy summer . . . many going North on vacation . . . and Helen Janulis telling all to come back full of pep and energy for another wonderful and successful season.

Helen Janulis
(Substituting for S. K. —
gone to Canada fishing!)

Amerikos, Japonijos, Australijos, Naujosios Zelandijos ir iš kitur. Restoranuose bei baruose girdisi, kaip žmonės klega įvairiausiomis kalbomis.

Viešbučio "Lietuva" pastatas yra Vilniaus dangoraižis, miesto pakraščiuose be perstojo kyla kiti dangoraižiai tik ne tokie aukšti — daugiaaukščiai apartamentiniai gyvenamieji namai. Kur pažvelgi linguoja kranų svirtis, dūzgia gabendami statybines medžiagas sunkvežimiai, rausiasi buldozeriai. Prieš trejus metus Vilnius statėsi, plėtėsi, tebesistato ir tebesiplečia. Visur toli miesto pakraščiuose baltuoja mikrorajonai, tarsi atskiri šalia miesto daugiaaukščių gyvenamųjų namų miesteliai su savo parduotuvėmis, mokyklomis, vaikų darželiais, vaistinėmis, netgi prekybos centrais.

Žiūrint nuo Tauro kalno, Vilnius tarsi paskendęs dideliame parke, žalumynų miške. Nulipęs žemyn, mieste nerasi pasikartojančios vietelės, gatvės bei gatvelės, mikrorajonuose tas pats, gal skirtumas tik tas, kad čia dar jauni medeliai, visur tvarkingai išsidėstę, neseniai pasodinti. Ar juose, kai suaugę, paskės mikrorajonų daugiaaukščiai, kaip paskendęs senasis Vilnius su savo bažnyčių bokštais ir senoviškais tuoj pokario metais ar dar pirm karo statytais solidaus mūro namais, nežinau.

Jau 1969 metais lankydamasis Vilniuje pastebėjau, kad miestas baigia pritrivinti automašinų. Šį kartą jų miesto gatvėse stačiai kamšatis. Lenino prospektas jau tik pėsčiųjų, bet vis tiek pritrivinkęs svieto, o pietų metu taip, kaip Chicagoje centrinėje State stryto gatvėje. Žmonės visą dieną šaligatviais plaukia į abi puses. Žiūrint į juos, žmogų verčia galvoti, ko ir kur jų tiek daug eina. Bet gi Vilnius ne koks Lietuvos miestelis. Vilnius Lietuvos sostinė, virš pusės milijonų gyventojų miestas. Čia Lietuvos centrinė valdžia, čia centrinės šalies įstaigos, čia didieji šalies bizniai, čia šalies kultūros centrai, o be to dar, Vilnius ir pramoninis miestas, kaip Vakarų šalyse pramoniniai miestai, skirtumas tik tas, kad Vilnius neprirūkęs fabrikų bei įmonių dūmų. Svara mieste kuo pavyzdingiausia.

S. J. Jokubka

ŽINUTĖS IŠ LAKŠTUČIŲ PADANGĖS

Jau kelintos Lakštučių repeticijos negali įvykti dėl vienos kitos nesėkmės Lakštučių šeimoje. Birželio 21 d. Estelle Bogden negalėjo dalyvauti, nes tą dieną paskubomis buvo išvežtas į ligoninę jos vyras Vincas. Kaip tik tuo laiku buvo ruošiami atžymėti du gimtadieniai, būtent Jono Feizos, kuris gimęs birželio 18 d. ir Vandos Gaidman, gimusios birželio 22 d. Priedui Vandos ir Petro Gaidman birželio 20 d., sukako 35 metai nuo šeimos židinio sukūrimo.

Manyta sekančia savaitę turėti tų gražių sukakčių atžymėjimą, bet dalykai nepasikeitė, ligonio vieno negalėjo palikti. O liepos 7 d. Vandutė su Petru Gaidman išvyko porai savaitei atostogų į Wisconsin valstiją. Tad Lakštučių repeticijos atidėtos neribotam laikui.

Reikia tikėtis, kad rudenio paskas pagerės ir vėl pradėsime pasiruošimą dainavimui.

"Lakštingėlė" — J. F.

Cicero žinios

Ciceroje mirė daug lietuvių

Bėgyje šešių mėnesių mirė Petkus, Stankus, Petras Skarnulis, Hazel Kay-Kavaliauskas, George Zalkus, Michael Zarzeckis, Irena Karoblis, Elenora L. Kacienas, Aleks Vilda, Jurgis Undress, Nicole Rozak Herman. Visi mirusieji palaidoti kazimerinėse kapinėse.

Sulaikytas už kėlimą betvarkės

Kęstutis Tamulis, 32 m. a., 4821 W. 24 St., prie 14 St. 49 Ave. triukšmavo. Policija sulaikė ir teko eiti į teismą.

Taipgi nubausta Penni Baltrūnas 21 m. a. Ji švirkštė ašarojančią bombą ant Raymond Ališausko ir apsvaigusį išstūmė pro duris.

Sulaikytas už netvarkingą
vairavimą

Adam Valauskas besukubėdamas birželio 9 d. įvažiavo į kitą automašiną. Už neatsargų važiavimą patrauktas į teismą.

Vagys nesnaudžia

Trys vyrai apvogė Western National banką, 5801 W. Cermak Rd., birželio 23 d. Išnešė \$11,000.

Keli vagiliai įsibrovė į Bernice Janice butą ir išnešė žolei pjauti mašiną. Du šunys buvo lauke. Vienas nubėgo duoti šeimininkei žinią, o antras plėšikų buvo apipurkštą ašariniiais chemikalais. Vagiliai pabėgo.

Baigė mokslą

Vytautas Bukauskas baigė DeVry Institute of technology, Chicago. Gavo elektronikos inžinieriaus laipsnį. Gražu, kad lietuviai siekia aukšto mokslo.

Grįžo į Cicero J. Yundul

Ilgametė Cicero gyventoją drg. J. Yundul buvo išvykusi ir apsigyvenusi pas dukrą Penbrooke Pines, Fla. Bet jai Floridoje gyventi nepatiko ir ji grįžo į Cicero. Sako, daugiau nevažiuos į Floridą, pasi-
likis gyventi Ciceroje. Ji yra "Vilnies" skaitytoja ir rėmėja. Smagu ją matyti grįžusią. John Feiza

— Portugalijoje 150 tūkstančių darbininkų, iš 457 šalies įmonių, jau seniai negauna algų. Oficialiais statistikos duomenimis, skola darbininkams sudaro apie 170 milijonų dolerių, dabartiniu kursu.

"Vilnis" atliks didelį darbą

Birželio 29 d. įvyko "Vilnies" bendrovės direktorių, administracijos ir redakcijos bendras posėdis. Jame be kitų laikraštį liečiančių klausimų buvo plačiai apkalbėta sekančiais metais išleisti 65 metų laikraščio gyvavimo sukakties albumą. Visi priėjo prie išvados nedelsiant pradėti darbą.

Jaunesnės kartos nariai, pasižadėjo sušaukti skubų pasitarimą ir nusamdyti tinkamą parengimams salę ir po suvažiavimo suruošti koncertą, kviesti gabius menininkus išpildymui programos, ne tik vietinius, bet ir iš T. Lietuvos. Reikia tikėtis, kad Lietuvos dainininkai neatsisakys palinksminti savo žaviomis dainomis Amerikoje gyvenančius lietuvius.

Prašome visų kolonijų veikėjus stoti į darbą ir pradėti rinkti medžiagą albumui, ypatingai skelbimus.

Sekantis posėdis įvyks liepos 27 d., 1 val. po pietų. Sekr. J. M-me

EX MAINIERIŲ KLUBO SUSIRINKIMAS

KLaidos PATAISYMAS

Praeitame "Vilnies" numeryje (Nr. 13, liepos 5 d. laidoje) tilpo korespondencija antrašte "EX MAINIERIŲ KLUBO SUSIRINKIMAS". Joje įsivėlė dvi neatleistinos klaidos.

Kur sakoma: "Klubo pirmininkas Jonas Copin atidarė susirinkimą ir vedė Mykolas Marazas". Argi žmogus gali iš kapo prisikelti ir vesti susirinkimą? Tai nesąmonė. Mano buvo parašyta: "Pirmininkas Jonas Copin atidarė susirinkimą ir vedė tvarką. Pirmiausia, jis pranešė, kad mirė buvęs narys Mykolas Marazas".

Antroji klaida, tai "Paskaitė ilgą sąrašą sekančiame susirinkime įteikti jų adresus, kad nariai galėtų aplankyti". Turėjo būti: "Paskaitė ilgą sąrašą sergančių narių, ypač, kurie randasi slaugymo namuose. Pažadėjo sekančiame susirinkime įteikti jų adresus, kad nariai galėtų aplankyti".

Su pagarba **J. Marazienė**
3524 So. Loew Ave.
Chicago, Ill.

ATSIPRAŠOME

Klaida įvyko spaustuvėje. Karščių metu rinkimo mašina dažnai blogai veikia — padaro klaidų. Pataisymai klijuojami vašku, kuris karštomis dienomis atsiklijuoja.

Tuo būdu klaidos nebuvo pastebėtos.

Tad, visą sekretorės J. Marazienės korespondenciją perrenkame.

• • •

Birželio 16 d. "Vilnies" salėje įvyko Lietuvių Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimas. Smagu pasakyti, kad nors iš ryto lijo, bet nariai neišsigando lietaus ir atsilankė į susirinkimą.

Prieš susirinkimą buvo skanūs pietūs, kuriuos paruošė drg. H.

"Vilnies" \$20,000 fondas

Kaip žinia, dalininkų suvažiavimas nutarė ir šiais fiskaliniiais metais sudaryti laikraščiai \$20,000 fondą. Su šia suvestine pradedame ir tikimės, kad iki ateinančio suvažiavimo skaitytojai, kiek kuris išgali \$20,000 sudės, nes ne vienas skaitytojas žino, kad laikraščiai finansinė parama niekad nebuvo taip reikalinga, kaip dabar, kai laikraščio leidimas kasdien brangėja.

Nuo 1984 m. balandžio 19 d. ligi birželio 21 d. įplaukė sekančios aukos.

\$25.00

ELIZABETH BATUTIS—Chicago
R. MASLAVESKAS — Springdale, Pa.

MARY STRAUSS — Bridgeport, Conn.

\$20.00

HELEN PAGIEGALA — Johnson City, N. Y.

A. ir F. ZUKAI — Scottville, Mich.

\$10.00

J. V. ROLAND — San Francisco, Cal.

ANNA DOČKUS — Dearborn, Mich.

HELEN TRUSK — Chicago — Sveikinimas "Vilnies" Suvažiavimo.

AGNES VYLIONIS—Dowagiac, Mich.

10

Pajūnienė, talkininkaujant Frances Jordan ir Jonui Feizai. Papietavus ir pasikeitus dovanėlėmis, kurias nariai atnešė, Klubo pirmininkas Jonas Copin atidarė susirinkimą ir vedė tvarką.

Pirmiausia jis pranešė, kad mirė buvęs Klubo narys Mykolas Marazas. Paprašė narių atsistoti ir viena minute tyloj pagerbti jo atminimą, kartu išreikšti užuojautą jo žmonai, Klubo protokolų sekretorei Julijai Marazienei.

Valdyba raportavo, kad atliekanti jai paskirtus darbus ir sekretorė perskaitė praeito susirinkimo tarimus, kurie buvo vienbalsiai priimti. Fin. sekr. F. Jordan raportavo, kad turime 88 narius gerame stovyje, nors iš jų 14 dar už šiuos metus duoklių nepasimokėjo, bet susirinkime keletas pasimokėjo. Nariai pasižadėjo paraginti kitus, kad iki sekančio susirinkimo užsimokėtų. Gavo mokestį laišku nuo J. Povilaičio ir A. Gabrio. Pastarasis dar prisiuntė Klubui \$3 dovanų ir nusiskundė, kad jo žmona Marytė yra rimta ligonė. Gaila. Taipgi gavusi laišką iš Springfield, Ill., kad panaujinti "Charterį", kas tuojaus padaryta. Paskaitė ilgą sąrašą sergančių narių, ypač kurie randasi slaugymo namuose. Pažadėjo sekančiame susirinkime įteikti jų adresus, kad nariai galėtų aplankyti. Išde buvo \$33.85. Šiame susirinkime dovanų gauta nuo H. Trusk \$5; A. Gabrio \$3; J. ir K. Sisevičių \$3; V. Samuolienės \$2 ir A. Jakienės \$2. Viso \$15. Už duokles \$7; už dovanas \$17. Viso pajamų turėta \$39. Išlaidų \$41.50. Išde liko \$26.35.

Sekantis susirinkimas bus rugsėjo 15 d. 12 val. dieną "Vilnies" salėje. Susirinkimą uždarė 2:30 val. po pietų pirm. J. Copen.

Sekr. J. Marazienė

MARY SAMETIS — Haverhill, Mass.

\$ 8.00

F. DRUSEIKA—Chicago

\$ 5.00

PETER POCIUS — Seminole, Fla.
ST. KUZMICKAS — St. Petersburg, Fla.

CHARLES BARTNICK — San Diego, Cal.

Dabar įplaukė \$188.00

Labai ačiū visiems už paramą.

ADM.

Chicago LDS 2-oji apskritis rūpinasi LDS Seimo sėkmingumu

Birželio 23 d. LDS 2-ji apskritis buvo sukvietausi visų jos ribose esančių kuopų narių susirinkimą apsvarstyti, kiek bus galima iš Čikagos pasiųsti delegatų į 26 LDS seimą, kuris įvyks rugpjūčio 17-18 dienomis Sturbridge, Mass. Gaila, kas iš 9 kuopų vos penkios kuopos buvo atstovautos.

Kiek žinoma, tai vos 5 delegatai tebus pasiųsti. LDS 216 kp. siunčia net 4 delegatus, LDS 53 kuopa vieną delegatą, tai yra A. Litviną, ir trys alternatai išrinkti: Valeria Urbikas, Jonas Pateckas ir Mary Montvilienė. Labai galimas daktas, kad iš tų keturių kuopų, kurios neprisiuntė atstovų, yra daugiau delegatų.

Nutarta, kai sugrįš delegatai,

Chicagoje dainuos Edvardas Kaniava

Edvardas Kaniava

Sužinota, kad liepos 30 d. į Chicago atvyksta gausi tarybinių kultūros darbuotojų turistinė grupė. Juos ruošiasi pasitikti pažangių rusų-ukrainiečių Kultūros klubo klubiečiai. Numatomas didelis banketas su koncertine programa.

Šioje turistinėje trupėje atvyksta ir keli lietuviai, jų tarpe žymus Lietuvos Akademinio operos ir baleto teatro solistas Edvardas Kaniava. Numatomam koncerte jis

atliks svarbiausią programos dalį.

Rusai-ukrainiečiai kviečia ir Chicago lietuvius dalyvauti šiame svečiams ruošiamame koncerte bei jų sutikime. Dėl platesnių informacijų kreipkitės į "Vilnies" administraciją.

Lietuviams koncerte svarbu dalyvauti ne tik pasiklausyti žymaus žemiečio Edvardo Kaniavos, o ir susitikti bei susipažinti su svečiais iš Lietuvos. **Administracija**

Dear Friend,

It is with pleasure that we invite you to attend a reception for guests from the Soviet Union who are presently touring Canada and the United States.

You will have a rare cultural opportunity to meet and visit with honored artists and soloists of the ---concert stage --- the opera and ballet theatre, --- the philharmonic symphony orchestra.

You will have the privilege of listening to the glorious voices and incomparable music of artists from . Russia . the Ukraine . Byelorussia . Latvia . Armenia . and Lithuania.

You will not want to miss this event. Please come and greet our guests with a warm "W E L C O M E!".

on
THURSDAY, AUGUST 2, 1984

at
Humboldt Center
2757 W. LeMoyné Av.
Chicago

Meal Served at 12:30 noon
Program at 2:00 p.m.

\$5.00 donation
(including chicken dinner)
\$3.00 program only

Reception Committee
Organizations of the Humboldt Russian Cultural Assn.,
Chicago Council for American-Soviet Friendship,
Lithuanian "Vilnis" Society

tuoju šaukti pasitarimą. Diena numatyta rugsėjo 12 d. 1 val. po pietų "Vilnies" salėje. Tame pasitarime bus nutarta šaukti kuopų atstovų konferenciją spalio mėnesį. Dieną paskirs susirinkimas.

Minėtoje konferencijoje pravesti mintį lapkričio mėnesį suruošti bendrą kuopų renginį. Kitaip saktant, pradėti visoms kuopoms

veikti vieningai LDS labui.

Gaila, kad teko nugirsti nusi-skundimų, kad kuopos neturi pinigų ir todėl negali pasiųsti daugiau delegatų.

Reikia tikėtis, kad minėti tarimai bus įgyvendinti ir pradėsime smarkiau dirbti LDS labui. To linkiu iš tikros širdies.

Apskr. komit. pirm. J. M-nė
Vilnis, 1984 liepos 19

Mirė ir sukremuotas Frank (Fritz) Jacobs

Frank Jacobs-Jakubauskas

Gavome nuo Birutės Rasinski-
nės liūdną žinią, kad 1984 m.
birželio 22 dieną Albuquerque,
New Mexico, mirė Frank Jacobs,
mylimas sūnus Anna ir velionio
Juozo Jakubauskų. Velionis gimė
1913 metais liepos 13 d. Pitts-
burgh, Pa. Liko žmona Olga, po
tėvais Vabalas, du sūnus Wayne ir
Frank ir jų šeimos, keturi anūkai,
brolis Albertas, jo žmona Ona ir jų
sūnus; pusseserė Valeria Urbikas
ir jos šeima, pusbrolis Stanley
Bernot ir jo šeima. Jo palaikai
sukremuoti. Jo mylima motina,
kuri jau sulaukusi 93 m. a. pasken-
dusi giliame liūdesyje ir širdies
skausmuose, kad negalėjo dalyvau-
ti ir paskutinį kartą palydėti į
amžiną poilsį savo mylimo sūnaus
Frank.

Velionis baigęs pradinę mokyklą
įstojo į Lindlom Robert High
School, būdamas vos 14 m. a. Tuo
pačiu laiku jis įstojo į LKM chorą.
Jis ne tik turėjo puikų balsą, bet
buvo labai gabus veikalų pastaty-
muose. Per daugelį metų nebuvo
veik nei vieno veikalo ar operetės,
kur nebūtų turėjęs atsakingos ro-

lės. Po kiek laiko Antanui Kveda-
rui mokinant LKM chorą, buvo
suorganizuotas kvartetas iš šių
jaujų vaikų: Frank (jį vadindavo
Fritz) Jacobs, Motiejaus Batučio,
Algirdo Brazio ir Gužausko. Gu-
žauskas vėliau išvyko į New Yorką,
tad ir teliko tik trio, kurį sudarė:
F. Jacobs, M. Batutis ir A. Brazis.
Jie dainavo visuose pažangiečių
renginiuose, o Frank, kaip rašiau
įvairiuose pastatymuose. Be to, jis
labai daug ir rūpestingai dirbo
LDS. Tėvams padedant, buvo
suorganizuota didžiulė Redwings
LDS kuopa Brighton Parko koloni-
joje.

Minėtas trio dainavo per People's
bendrovės rakanų krautūvės lei-
džiamas radijo programas, per So-
phia Barcus programas.

Baigęs vidurinę mokyklą, įsida-
rino dirbtuvėje, kurioje jo tėvelis
dirbo. Universiteto lankyti dėl eko-
nominų sąlygų negalėjo, nes jo
mamatė pasiėmė globoti susirgu-
sios sesutės Bernotienės dukrą
Valeriją ir du berniukus. Be to, tuo
laiku buvo nedarbo laikai, tai gavus
darbą nepamano jo prarasti.

Kadangi jis dirbo kariškų reik-
menų dirbtuvėje, buvo labai gabus
ir rūpestingas darbininkas, tai karo
laiku paliktas prie atsakingo darbo
ir neteko būti karo lauke...

Jis taipgi mėgo sportą ir dalyva-
vo kėglio turnyruose. Jei neklystu,
1948 metais jis su žmona apsigyve-
no Lake Villa, Ill., ir tikėjosi
sėkmingos prekybos, bet po kelių
metų, jis išvyko į Milwaukee ir ten
dirbo sporto įstaigoje iki išėjo į
pensiją. Po to apsigyveno New
Meksikoje, kur ir gyveno iki mir-
ties.

Gaila palyginant jauno žmogaus,
kurio jautrioji širdis per anksti
sustojo plakusi. Taipgi gaila jo
šeimos, netekus mylimo vyro, tėvo
ir senelio, o ypatingai gaila senutės
motinos Onytės Jokubauskienės,
kuri tiek daug pergyvena netekus
mylimo sūnaus. **Onutės Drauge**

Lucille Matuz poilsio namuose

Lucille Matuz

Išbuvusi ilgą laiką ligoninėje ir
gydytojams patariant, birželio 29
d. drg. Luzille Matuz buvo nuvežta
į Diplomatic Health Care poilsio
namus, 9124 So. Pulaski, Ever-
green Park, Ill. 60642. Ligonė labai
nenorėjo apleisti savo buto, bet
vienai neįmanoma ilgiau būti.

Kaip visiems žinoma, Lucille
sveika būdama lankė visus ligonius
ir daug dirbo LKM chore, Ameri-
kos Lietuvių Moterų Kultūros
draugijai ir "Vilnies" vajuose. Ne-
buvo didesnio renginio, kuriame
nebūtų dalyvavusi Lucille. Mes
kurie dar pajėgūs būtinai stenki-
mės ją ten aplankyti, kad nereiktų
jai nuobodžiauti. **Julija M.**

Tarpe mūsų

— Argentinoje gegužės 27-tą d.
mirė Vladislava (Liudkevičiūtė) Pa-
jaujienė, Alfonso našlė. Giliam nu-
liūdime liko trys dukterys: Danutė,
Adelė, Ona ir trys sūnūs: Juozas,
Jonas, Jurgis ir kiti giminės. Chi-
cagoje liūdi sūnus Vytautas Pajau-
jis su šeima.

— "Lakštučių" dalyvė Ana Krisi-
ken išsikelia iš Hickory Hill, kur
ilgus metus gyveno su savo velio-
niu vyru Ben, ir perka Westmont,
Ill., condominium kad gyventų
arčiau savo sesers Emily Whit ir
jos vyro Dick, gyvenančių Naperville,
Ill. Ana taip pat nori būti
arčiau savo motinos Mrs. Gužaus-
kas, kuri randasi slaugymo namuose.
Gužauskienės adresas: Mrs. M.
Gužauskas, American Health Care
Center, 200 West Martin Ave.,
Naperville, Ill. Telefonas 312-355-
4111.

— Emily Klastow, kuri per ilgus
metus gyveno 3130 S. Lowe Ave.,
dabar persikėlė nuolatiniam gyve-
nimui pas savo dukrą Bernice.
Naujas jos adresas: Mrs. Emily
Klastow, c/o Bernice Dargis, 5634
S. Moody, Chicago, Ill. 60638.

— Antanas Litvinas, Jonas Pa-
teckas ir Jonas Feiza kiek laikas
jiems leidžia lanko senus pažįsta-
mus ligoninėse ir slaugymo namuose.
Neseniai aplankė Petroką. Sa-
ko, senukas gerai atrodo, taip, kaip
buvo pirm atėjimo į slaugymo na-
mus. Taipgi aplankė Diplomat
Home slaugymo namuose Bill Ci-
žauską, aplankydavo P. Sakalaus-
ką, kai šis dar buvo gyvas.

— Birželio 12 d. Uršulė Juodai-
tienė su dukra Olga Martin ir jos
vyru buvo nuvykusi aplankyti Ma-
ry Kirstukas, gyvenančią Naperville.
Olga sakė, jeigu motinos svei-
kata leis, važinės pas Kirstukiene
dažniau, nors iš Olgos miesto Sand-
wich, Ill., iki Naperville reikia
važiuoti automašina gerą valandą.

— Tik ką sužinojė, kad mirė

Linkėjimai iš Porto Rico

Gavome laiškutį, kuris rašytas
birželio 18 d. San Juan, Porto Rico,
Misevičių šeimos. Jie rašo, kad jau
9 kartą jie apsilankė toje gražioje
apylinkėje. Pasitaikė puikus oras.
Jean rašo, kad jų vyriausias sūnus
Richard prižiūri dirbtuvę ir visą
ūkį, tai jie abu ir jaunesnysis sūnus
Tomas leidžia puikias atostogas
Porto Rico apylinkėje.

Jie prašo perduoti linkėjimus vi-
siems jų draugams, o ypatingai
vilniečiams. **Vilniėtė**

E. KLASTAUSKIENĖ APLEIDO BRIDGEPORTO KOLONIJĄ

Savo laiku daug dirbusi pažangia-
me judėjime, kaip ir jos velionis
vyras Juozas Klastauskas, ilgus
metus gyveno Bridgeporto koloni-
joje, 3130 So. Lowe Ave., bet
šiomis dienomis ji persikėlė pasto-
viai apsigyventi pas dukrą Bernice
Dargis ir jos šeimą, 5634 So.
Moody Ave., Chicago, Ill. 60638.

Miela Emilija pastaruoju laiku
pradėjo nesveikuoti ir vienai gy-
venti darosi nevisai patogiu. Tad
jos dukros pasirūpino, kad ji būtų
su jomis. Linkėtina jai malonių
gyvenimo sąlygų pas dukrą ir jos
šeimą. Emilija yra Amerikos Lietu-
vių Moterų Kultūros draugijos ilga-
metė narė, taipgi Ex Mainierių
klubo narė, "Vilnies" skaitytoja ir
stambi remėja.

Linkime jai sėkmės naujoje vie-
toje ir tikimės, kad susitikime
minėtų organizacijų susirinkimuose
bei renginiuose. **Kulturiėtė**

Linkėtina Onutei Petručienei šaunios viešnagės

Liepos 6 d. šaunioji muzikė,
buvusi chorų vedėja Onutė Petru-
čienė-Peters išvyko pas dukrą
Joanna ir ženta Frank Chico ir jų
šeimą, kurie gyvena arti Boston,
Mass. Onutė sakė, kad ten pasisve-
čiuos iki rugsėjo 4 d.

Linkime mielai Onutei malonios
ir nuotaikingos viešnagės. O gal
dar jei sąlygos susidarys, kad
būnant ne per toliausiai nuo Stur-
bridge, Mass., kur rugpjūčio 17-18
d. d. vyks LDS 26-tas seimas,
pasuks ir į jį. Būtų tikrai malonu,
kad ji ten nuvyktų, nes sulauktume
iš jos raporto iš seimo.

Linkėtina mielai Onutei prisise-
mti naujos energijos ir pasisvečiuoti
dukros šeimos ratelyje ir nepamir-
ti čekiečių, kurie tikrai laukia jos
grįžtant į Čikagą. **Vilniėtė**

VINCAS BOGDEN LIGONINĖJE

Jau kelios savaitės kaip Vincas
Bogden randasi Loretto ligoninėje,
645 So. Central Ave. Jis prieš kiek
laiko turėjo rimtą širdies operaciją.
Gydytojai mano, kad vėl kas rimto
su širdimi. Kaip ilgai Vincui teks
būti ligoninėje, rašant žinią dar
nebuvo žinoma. Kaip dabar yra, tai
visą laiką prie ligonio būna jo
žmona, miela dainininkė Estelle
Bogden.

Linkėtina Vincui sėkmingo ir
greito pasveikimo. **John Feiza**

Vilnis, 1984 liepos 19

H. Trusk išvyko ilgoms atostogoms

Birželio 27 d. teko sušnekti su
drg. Helen Trusk, ji sakė, kad
birželio 28 d. išvyks į Indianapolis,
Ind., pas dukrą Idą Matekūnas ir
jos šeimą. Elenutė sakė, kad tikisi
ten pasisvečiuoti mažiausia pora
mėnesių, nes Čikagoje gyvenanti
duktė Aldona su vyru Charles
Zekas svajoję pasidairyti po platų
pasaulį, gal net pasieks Japoniją ir
kitas tolimas šalis.

Teko nugirsti, kad birželio 30 d.,
ten suvažiuos abiejų dukrų šeimos
ir atžymės motinos ir močiutės
90-tąjį gimtadienį. Linkėtina geros
sveikatos mielai Elenutei, o jos
dukroms malonių atostogų.

Julija M.

M. Batutis su žmona išvyksta įdomiai kelionei

Teko sušnekti su Motiejum Batu-
čiu. Darbo reikalais jiedu su žmona
išvyksta birželio 30 d. į Boston,
Mass., New York ir į Philadelphia,
Pa. Ilgesnį laiką tikisi praleisti
New Yorke. Ten susitiks su pus-
broliu Dannis Batučiu, kuris jau
keli metai dalyvauja Broadway
teatre. Jis yra puikus artistas, tai
bus malonu jiems susitikti ir pama-
tyti jį lošiant.

Linkėtina abiems Batučiams šau-
nios kelionės ir malonaus pasimaty-
mo su mielu giminaičiu artistu.

Vilniėtė

LDŠ mirę nariai

Nuo 1984 m. balandžio 15 d. iki gegužės 15 d. mirė šie nariai:

Petronė Baniėnė, 87 m. a. 121 kp narė, Zeigler, Ill.

Anton Shimanckas, Jr., 73 m. a. 134 kp. narys, Milwaukee, Wise.

Blanche Novick, 89 m. n., pavienė narė, South Gate, Cal.

Margaret Michaels, 87 m. a. 21 kp. narė, Detroit, Mich.

Anna Urbienė, 88 m. a. 51 kp. narė, Easton, Pa.

John T. Vitkus, M. D. 93 m. a., 55 kp. narys, Cleveland, Ohio.

Anna Kundrotas, 84 m. a. 76 kp. narė, Chicago, Ill.

Anna M. Raymond, 96 m. a., 95 kp. narė, Rockford, Ill.

MIRĘ LIETUVIAI

Birželio 14 d. tragiškai mirė Vincas Jonkaitis, sulaukęs 67 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Birželio 21 d. mirė Anna Noreika, sulaukusi 77 metų. Velionė buvo našlė.

Birželio 23 mirė Albert Kachinski, sulaukęs 54 metų, velionis buvo gimęs Cicero, Ill.

NUOŠIRDI PADEKA UŽ SUTEIKTAS PASLAUGAS LAIDOJANT

MYKOLĄ MARAZĄ

Mirtis yra pats skaudžiausias ir žiauriausias žmonių gyvenime įvykis, bet kas gimė, turi ir mirti. Bet kai ateina toji mirtis visai netikėtai ir nenujaustai, tai likusiems artimiesiems darosi baisi širdgėla.

Tą baisų smūgį pergyvenau, kai negailestinga mirtis 1984 m. gegužės 28 d. sustabdė mano mylimo vyro Myko Marazo kilniosios širdies plakimą. Mirusį turėjom palaidoti, o tam reikalinga plačios visuomenės paslaugų. Mano laimei, sulaukiau nuoširdžios užuojautos nuo kilnios idėjos draugų ir draugių. Visiems paskirai neįstengsiu padėkoti, tai teiktės priimti mano nuoširdžią padėką per brangų laikraštį "Vilni": už atsilankymą į šermenis, už gyvų gėlių puokštes, už įteiktas dovanas, už išreikštą gilią užuojautą asmeniškai, laiškais, telegramomis ir per spaudą. Dėkui dainininkei Estelle Bogden ir muzikei Valerijai Urbikas, karsto nešėjams, laidotuvių direktoriui už pasakytą kalbą., Onai Masienei už tikrai motinišką užuojautą ir manęs globojimą sunkiose gyvenimo valandose, už aprašymus spaudoje J. Urmonienei.

Jūsų suteiktos paslaugos ir gilūs atjautimai pasiliks mano širdyje ir mintyse iki gyvenimas lydės mane.

Laikraščiu įteikiu \$100.

Liūdinti žmona **JULIJA MARAZIENĖ-SKEBERDYTĖ**

CHICAGO, ILL.

MIRUS

Mykolui Marazui

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Julijai, taip pat visiems artimiesiems giminėms, pažįstamiems bei idėjos draugams Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

Zinokit, kad ir mes liūdim drauge.

**ANNA JACOBS
JOHN PATECKAS**

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Ignas Urmonas

Ilgesiu ir liūdesiu perpildyti 7 metai praslinko nuo to skaudaus įvykio, kuomet 1977 m. liepos 26 dieną sustojo plakusi mylimo vyro, tėvo, uošvio ir senelio jautrioji širdis.

Mes prisimename Jį kaipo gilaus supratimo ir dideli rūpestingumo asmenybę. Laikas neišdildys mūsų mintyse ir širdyse Jo kilnaus atminimo ir Jo nurodymų, kaip turime gyventi, kad būtume naudingi ne tik sau, bet visai darbo klasei.

Tie didingi nurodymai giliai įsisamonino mūsų mintyse ir širdyse ir jie pasiliks visiems laikams.

Liūdinti žmona **JULIJA URMONIENĖ**
duktė **VIRGINIA WROBEL**
žentas **WALTER WROBEL**
anūkai: **DAWN, WALTER, BRUCE, SANDRA**

Aplankėme senelius poilsio namuose

Gegužės 19 d. mudu su Antanu Litvinu susitarėme aplankyti buvusius veikėjus dabar esančius poilsio namuose. Pirmiausiai sustojome aplankyti Agnes Daikus, kuri randasi Evergreen Manor Nursing Home, 3327 W. 95th St. Nuvykę radome ją labai nusilpusią. Sėdėjo kėdėje ant ratukų. Labai sumenkusi ir nebuvo galima užvesti pokalbio iš ko supratome, kad ji nebepažino mūsų.

Antroji mūsų stotis tai buvo Oak Forst ligoninė. Čia aplankėme Viktorą Petroką. M 2 kambaryje. Jį radome taipgi sėdintį ant ratukų kėdėje ir žiūrintį pro langą. Viktoras gerai išrodo, gana tvirtas ir viską puikiai prisimena, nežiūrint, kad jis jau pasiekęs 90-tus metus.

Antanas jam papasakojo apie

veikimą, įteikė visą glėbį "Vilnies" numerių, o aš apdovanojau "Laisvės" laikraščiu ir pavaišinau 7 Up skystimėliu. Pasikalbėjome ir su kitais ligoniais, atsisveikinome su Viktoru ir pažadėjome vėl aplankyti.

Antanas ir aš nutarėme ateityje aplankyti ir kitus senelius, kurie jaunesni ir sveikesni dirbdavo organizacijose, o dabar atskirti nuo visų laukia lankytojų. **John Feiza**

ROBERT BORDNER LIGONINĖJE

Jau kelios savaitės kaip Robert Bordner randasi Palos Hills ligoninėje. Gydytojai nustatė, kad jo raudonojo kraujo rutuliukai mažėja, tai yra kraujas silpnėja. Dažnai prie ligonios būna jo žmona Helen.

Linkėtina B. Bordner sėkmingo pasveikimo. **J. Feiza**

GULFPORT, FLA.

MIRUS

James I. Puishis

Reiškiame gilią užuojautą jo dviem dukrom — Angela Sorenson, Gulfport, ir Mary Hanson, Wooster, Ohio, bei 5 anūkam ir 4 proanūkam ir jų šeimoms ir draugams. Zinokit, kad ir mes liūdim drauge su jumis.

**ST. PETERSBURG SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA ir NARIAI**

CHICAGO, ILL.

MIRUS

Mykolui Marazui

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Julijai, taip pat visiems kitiems giminėms, pažįstamiems bei idėjos draugams Tarybų Lietuvoje ir Amerikoje.

**ALVINA ir JOHN STRICH, Kenosha, Wis.
MONICA LUCAS
PAULINE MOTECZUS**

MIRTIES SUKAKTIS

Mūsų mylima motina **MARIJONA ZLATKIENĖ** mirė 1967 m. liepos 26 d. Palaidota Lietuvių Tautinėse kapinėse, prie savo vyro Juozapo Zlatkaus.

Tai skaudžiausias ir liūdniausias įvykis mūsų gyvenime. Draugus ir bičiulius gyvendamas gali įsigyti, bet visame pasaulyje jau nerbsite kitos Motinos.

Gili ir tikra meilė Mamytei pasiliks mūsų širdyse visiems laikams.

Sūnus **ZIGMONTAS BALTUŠIS**
ir marti **VIVIAN**

CHICAGO, ILL.

MIRUS

Mykolui Marazui

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Julijai, taip pat visiems kitiems giminėms, pažįstamiems bei idėjos draugams Tarybų Lietuvoje ir Amerikoje.

Zinokit, kad ir mes liūdim drauge.

**ANNA BABARSKAS ir Seima
Kalamazoo, Mich.**